Còn nhiều Tạp Chí xưa trong Quán Ven Đường, kính mới quí vị vào xem.

NGAY TAY

NĂM THỨ TƯ — THỨ BẢY 2 DEC. 1939, SỐ 190 — GIÁ 0$10
TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ : 80, ĐƯỜNG QUAN-THÁNH - GIÂY NÓI 874

THƯ-VIỆN TRUNG-ƯƠNG
C 563

Một cảnh nên thơ

Ào ào đổ lộc rung cây.
Ở trong nhường có hương bay ít nhiều. (*Kiều*)

LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

LE HUY PHACH

Trong số 100 người đàn ông, ở thế kỷ này, thì có đến 90 người có các bệnh ở thận. Bại thận : đau lưng, mờ mắt, ù tai, rức đầu, tiểu tiện vàng, tinh khí loãng... Hoặc sinh ra mộng-tinn, di-tinh, hoạt tinh, liệt dương... Hoặc những người vì thủ dâm mà sinh ra tức ngực, hay đánh trống ngực, di-tinh, mộng tinh... Hoặc những người sau khi khỏi bệnh phong tình vì uống phải nhiều thứ thuốc công phạt làm hại thận khí mà sinh ra đau lưng như bẻ, ù tai, chảy nước mắt, hoa mắt, rụng tóc, ướt qui đầu...

Có các bệnh kể trên đều dùng « Lưỡng nghi bổ thận » số 20 của Lê-huy-Phách các bệnh khỏi hết — sinh khí cố tinh, khỏi bại thận, khỏi di tinh, khỏi mộng tinh, khỏi hoạt tinh, khỏi bệnh liệt dương, chắc như vậy !

Lưỡng nghi bổ thận số 20 của Lê-huy-Phách là một thứ thuốc bổ thận hay nhất ở xứ này. Giá 1p.00 một hộp.

Đàn bà bất điều kinh

Dùng thuốc Lê huy Phách hay nhất

ĐIỀU KINH CHỦNG NGỌC số 80 giá 1p.50. Các bà có bệnh bất điều kinh, khi lên tháng, khi xuống tháng, huyết ra tim đen, có khi ra khí hư nữa. Trong người bần thần mỏi mệt, kém ăn, ít ngủ, hoa mắt, ù tai, đau bụng khi hành kinh... dùng thuốc Điều kinh chủng ngọc số 80 của Lê-huy-Phách, kinh nguyệt điều hòa, tốt cho sự sinh dục, mau có thai nghén.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1p 00 — Các cô kinh hành sai hẹn, tháng có, tháng không, da vàng, quầng mắt thâm, người nhọc mệt, dùng Điều kinh bổ huyết số 21 giá 1p.00, kinh hành đúng hẹn, da dẻ hồng hào, khỏe mạnh luôn luôn, tăng thêm vẻ đẹp.

Thanh niên cứu khổ hoàn

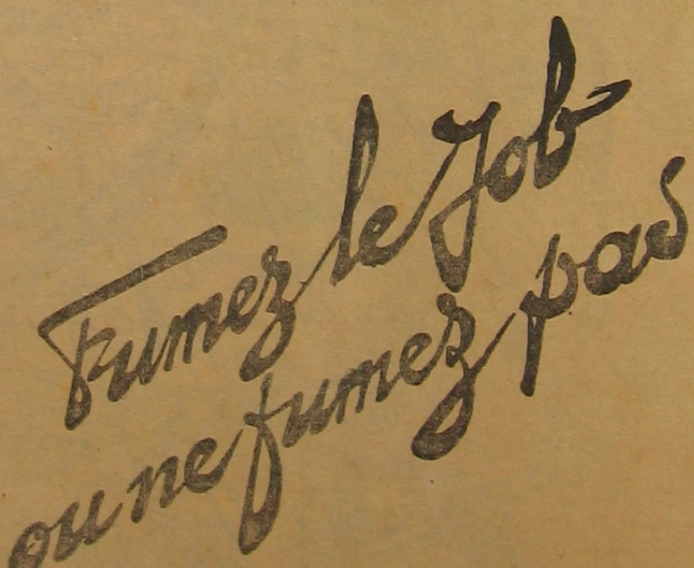
Trị tận gốc các bệnh Lậu !

Một thứ thuốc lậu hoàn toàn linh nghiệm, hay hơn hết thảy các thứ thuốc Tây, Tau, Ta, đã có bán từ xưa ở xứ này. Thuốc này có đặc tính chữa các bệnh Lậu : không cứ là kinh niên hay mới mắc, tức buốt hay ra mủ, bệnh Lậu phải lại hay phải nhiều lần, bệnh Lậu có nhiều biến chứng nguy hiểm, bệnh Lậu ở đàn ông, đàn bà hay đàn bà có thai đều dùng Thanh Niên Cứu Khổ Hoàn số 70, giá 1p20, dùng được nhiều ngày, khỏi tuyệt nọc các bệnh Lậu. Thứ thuốc Thanh niên cứu khổ hoàn này hiệu nghiệm phi thường. Các ngài hãy hỏi những người đã dùng qua rồi sẽ biết.

Nhà thuốc LE HUY PHACH

19 Boulevard Gia-Long (phố Hàng Giò) — Hanoi

Khắp các tỉnh : Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đâu đâu cũng đều có đại-lý bán đủ các thứ thuốc của nhà thuốc Lê-huy-Phách

Bàn tay giết người

Của TRƯƠNG-XUÂN

Đăng trong *VĂN-MỚI*, tờ báo đầu tiên chuyên viết về Trinh-thám, ra ngày 1er Décembre 1939. Mỗi số 15 xu.

Tòa báo : 96 Route de Huế, Hanoi. Tél. 755. 7 Rue Charron

Đã có nhiều kiểu

MANTEAUX VÀ VESTES 1939-1940

Quý bà, quý cô sẽ được vừa ý về : mọi phương diện và chắc chắn có áo đẹp mặc.

CHỈ LẠI HIỆU MAY CÓ TÍN NHIỆM VÀ CÓ THỢ CHUYÊN MÔN

Au chic tailleur

NGỌC-ĐINH

70, RUE JULES FERRY, HANOI

Marchand de tissus Français & Anglais

Sách Khoa Học! Bí Thuật!

của Võ sĩ Vô địch Qui-nhơn 1937

Võ Thực Hành. Giấy tốt Op.40 60 miếng võ Nhật-bản dạy đánh, gỡ, bẻ gẫy chân tay dễ học. 60 hình vẽ rõ ràng.

Tướng số giá Op.15. Cước bảo đảm Op.15

Muốn khỏi bị bịp bởi các thầy tướng số. Muốn xem lấy vận hậu, tương lai, nhân duyên, máy mắt, ù tai, hắt hơi, giải mộng nên đọc cuốn Tướng Số.

Bắp thịt trong 30 ngày. Giá Op.25. Cước Op.15

Dạy to sương gân bụng, cao người. Có tựa của M. Abadie Vice Président de la F. S. T., Président du Boxing Club Hanoi và U. S. H. In lần thứ hai.

Sách có gửi bán tại : Saigon Mai-Lĩnh 120 Guynemer. Prompenh Trường Xuân, Huế : Hương Giang. (Mua sách trả tem cũng được)

Học *Gồng Trà Kha* sau ba tối thành tài dao chém, búa bổ không đứt, không kiêng cữ nhiều giá 3p. — lối hàm thụ (gửi thư).

Bùa Chiêu Tài, Bùa Thương, Bùa Yêu giá 3p. — Mỗi thứ.

Thư từ mandat mua sách, lấy bùa } đề tên : **M.VŨ ÔN 120 bis Chanceaulme HANOI — TONKIN**

Biếu không 5 ngàn gói

GIẢI-LAO CẤP-BỒ

Với những sinh chất của các vị thuốc đại bổ như Sâm, Quế và các khí lực của các loài Sơn chủ như Cao-nhung đem chế hóa đúng phép hợp vệ sinh lẫn với các vị bách bổ giải lao khác thành ra thứ thuốc GIẢI LAO CẤP BỒ này. Thuốc thường dùng cho cả nam phụ lão ấu, chuyên dùng để giải lao cấp bổ cho tất cả những ai có bệnh yếu đuối vì lao lực hoặc lao tâm trí... Nhân thuốc này đã kinh nghiệm và nay mới phát hành nên có chế riêng ra 5 ngàn gói để biếu làm échantillon. Ai muốn dùng thử xin đến lấy ngay. Ở xa nhớ gửi tiền cước 0p 12 bằng tem. Thuốc bán 1p 00 một hộp (mỗi hộp có 4 gói, uống được 2 ngày).

Thuốc Bổ-thận :

KINH TIẾN TỤY TIÊN

Chữa khỏi hết các bệnh ở thận, khiến cho giao-hợp được lâu bền, khỏi hẳn bệnh liệt-dương, hoặc di, mộng tinh, chỉ uống một hộp 1p.00 đã thấy kiến-hiệu.

NHÀ THUỐC

THƯỢNG-ĐỨC

15, PHỐ NHÀ-CHUNG — HANOI

Ở xa mua lĩnh hóa giao ngân, và mua từ 2p 00 trở lên mà gửi mandat về trước thì không phải chịu liền cước phí.

Thuốc đánh răng

ECLAT D'ARGENT

Sát trùng — Hương thơm — Nhiều bọt

PÂTE : 0$45 — SAVON : 0$20

Chế tại :

PHARMACIE DU BON SECOURS

52, Bd Đồng-Khánh — Hanoi

Đại-lý độc quyền :

Trung-kỳ : A. S. S. — *N· 1, Place Dong-Ba* — Huế

Ai-lao : Đỗ-xuân-Hợp — *Rue Principale* — Thakhk

CUỐN SỔ TÀY

Đông-dương — *Đạo sắc lệnh bảo vệ người ở thuê chống sự lạm nhũng của chủ nhà vừa đăng các báo. Bọn chủ nhà rớt nước mắt, nhìn nhau mà than: « Ôi! thời oanh liệt nay còn đâu nữa! ».*

Hanoi — *Từ lúc được tin tòa bác đơn của cụ đồi thành phố bồi thường 10 000 đ. vì đã trục xuất cụ khỏi các chùa trong tỉnh, sư cụ chùa Hòa giai, càng chán sự đời bất công, nhất quyết phen này tu hăng hơn trước. Cụ đã cạo lại cái đầu cho thiệt nhẵn và đã đi khắp các nơi tìm một chùa sống khổ hạnh hơn chùa Hòa giai để ở.*

Khâm-thiên. — *Dưới xóm vẫn còn lắm chuyện. Hiện thời, người ta xôn xao về việc chị em bị một người lừa một món tiền chị em chung nhau góp để người ấy chạy hộ cho khỏi đi khám bệnh, làm sổ, v... v... Ai cũng tin rằng bước sang năm nay, chị em làm ăn khó khăn, xúi quẩy quyết chỉ tại anh quan viên nào xông đất dưới xóm đầu năm, phi là một chàng « mày râu nhẵn nhụi » thì là một anh gan góc không mau mắn.*

Ninh-bình — *Tên khang đào trộm mả Tổ nhà phó Hệ đã 5 năm nay, bị ốm sắp chết, mời Hệ lại thú tội và khai đồng đảng. Hắn xin Hệ một tờ giấy chứng chỉ lòng biết hối của hắn, có trình Lý trưởng nhận thực; rồi hắn dặn người nhà khi hắn chết được 3 ngày sẽ đốt tờ giấy cho hắn để khi xuống âm phủ gặp người hắn đã đào mả, hắn đỡ lo sợ.*

Hanoi — *Một người biết vợ ngoại tình với một thầy quyền, dò la kéo vây tóm được quả tang đôi nhân tình đang chuyện trò ở hồ Hoàn-kiếm. liền lôi vợ về nhà, bắt ký giấy cam đoan từ rầy không được ngoại tình nữa. Vợ đã ký ngay, và anh chồng xoa tay, hớn hở, vững tâm từ nay vợ không bao giờ nghĩ đến thằng giai nào nữa.*

của TÔ-TỬ

Ô Ngươi

Một đạo luật, một tin mừng

NGÀY quân Nhật vào tỉnh Quảng đông, là ngày các ông chủ có nhà cho thuê mừng. Trong vòng một tháng, giá nhà cho thuê bay vọt lên cao như chiếc tầu bay, và các người không có nhà đi ở thuê, đành phải chạy đi nơi khác để dân Tầu chạy loạn đến chiếm nhà của mình đang ở.

Âu cũng là một chuyện chạy : quân Nhật chạy sang Tầu, dân Tầu chạy vào nhà Annam, và người Annam chạy ra ngoại ô. Còn tiền của dân Tầu, thì nó chạy vào trong túi các ông chủ nhà.

Chỉ có người đi ở thuê là thiệt. Thiệt đến nỗi ở Haiphong, họ họp nhau 500 người đến yêu cầu một vị hội viên thành phố can thiệp.

Một đạo chỉ dụ vừa mới ra đời. Các người đi thuê cả cười. Và các ông chủ nhà nhăn mặt, buồn nhìn cái túi bạc nhỏ dần.

Theo đạo luật này, ở khắp Đông-dương, giá nhà cho thuê để ở lấy ngày 1er.-1-1930 làm nền tảng cho đến năm 1942 giá nhà cho thuê chỉ có thể tăng lên 13 %, giá thuê ngày 1-1-1930 nếu nhà làm trước ngày ấy, và 18 %, nếu nhà làm sau ngày ấy, trừ ra khi nào đã sửa chữa nhiều. Kể từ đạo chỉ dụ này nếu đòi hơn, chủ nhà sẽ bị phạt và người thuê nhà có thể đòi lại số tiền tăng quá đáng.

Những người hiện đương thuê nhà hay thuê lại nhà, có quyền ở lại trong một hạn là ba năm, chủ nhà không thể đuổi đi được, chỉ trừ khi nào là người ngoại quốc hay là thuê nhiều nhà thì không kể. Tuy nhiên chủ nhà có quyền lấy lại nhà trong một vài trường hợp đặc biệt, một là sửa chữa nhiều đến nỗi không thể để người nào ở trong nhà được. Nhưng lúc đó muốn lấy lại nhà thì chủ phải báo trước cho người thuê nhà sáu tháng, và trong vòng ba tháng sau ngày người thuê dọn đi, chủ nhà phải khởi công. Nếu không, chủ nhà phải đền cho người thuê một số tiền ít ra bằng số tiền thuê một năm.

Hai là lấy lại nhà để ở. Nhưng cũng phải báo trước sáu tháng và phải chính mình, hay vợ con mình, hay cha mẹ mình ở mới được, nếu không cũng bị đền tiền như trên.

Đó là không kể số tiền phạt có thể gấp ba số tiền đền cho người đi thuê nữa.

Được tin này, các người đi thuê nhà hẳn là ăn mừng. Và nhìn mặt chủ nhà chắc là thấy họ có vẻ hiền từ lắm.

Còn các ông chủ nhà hẳn là không bằng lòng. Rồi có lẽ họ lại làm đơn đến nhờ vị hội viên thành phố hay ngồi kia can thiệp hộ.

Trở lại đời cổ

CÓ tin rằng ở Nghệ-an, tòa án Yên-thành vừa mới phạt Thái Du sáu tháng tù.

Về tội gì ? Về tội tra tấn người.

Thái Du là hương bộ làng Đậu lý. Một viên kỳ mục có quyền thế. Anh ta thấy trong làng có một người đàn bà góa còn trẻ và có tư cơ đáng giá vài trăm, bèn dạm hỏi làm vợ hầu, đi tưởng là vơ được cả người cả của. Ai ngờ đâu bị thị Mậu, người đàn bà góa ấy, từ chối.

Thế rồi năm nay thị-Mậu đan díu với ai không biết và có mang. Ở nước khác, thì ai cũng cho đó là quyền của chị ; chị ở, góa rồi chị muốn chửa muốn đẻ với ai cũng không quan hệ gì đến người khác. Nhưng ở bên Annam ta, đó là một tội lớn. Cũng không ai hiểu làm sao lại là một tội, cái đó không cần gì cho lắm, người ta cứ cho là tội là hóa tội rồi.

Nhân cơ hội, Thái Du kéo tuần phu đến nhà thị Mậu thiết lập nhà môn. Rồi sai điệu thị Mậu ra tra tấn. Nào roi, nào kìm, va đã tưởng va là Long đỏ tái thế, bắt thị Mậu phải khai rằng thị đã thông dâm với Đỉnh, một người có thù hằn với va. Đỉnh cãi lại, tức thì va chém một nhát vào cổ nằm quay ra đấy.

Lúc đó, được tin báo, ông huyện về cho chở thị Mậu và Đỉnh vào nhà thương, còn vị Long đỏ kia bị bắt giam rồi bị 6 tháng nhà pha.

Thật là oan cho Du quá. Vì Du chỉ theo lời bàn của ông chủ bảo *Sao Mai*

Giải thưởng Tự-Lực Văn-Đoàn

1939 = 200p.00

Hạn nhận bản thảo gửi dự-thi : 31 DÉCEMBRE 1939.

Ba tháng sau sẽ tuyên-bố kết-quả.

Các bạn nên mau mau gửi sách dự thi!

THỂ LỆ : Thể-lệ trước định tiểu-thuyết, phóng-sự, v.v. 200 trang giấy học trò, và thơ 20 bài. Nhưng vì có nhiều bạn yêu-cầu, và lại lượng không quan-trọng bằng phẩm, chúng tôi sẵn lòng nhận những tác-phẩm ngắn hơn, miễn là tác-phẩm đó đủ cho người đọc có thể biết đại khái về tài nghệ của tác-giả.

Gửi đến : Ông *Thạch-Lam, 80 đường Quan-Thánh — Hanoi*

va việc

độ nào, tra tấn những phạm nhân để mở khai tòng phạm ra mà thôi.

Tin sau cùng. — Ông Trần bá Vinh, nhà làm báo và làm nghị viên trứ danh, chủ báo *Sao Mai*, có cho biết rằng ông không có liên can gì vào việc tra tấn này cả.

Làm việc thêm

Vì tình thế nghiêm trọng, sự sản xuất trong nước Pháp và ở các thuộc địa Pháp, cần phải tăng lên rất nhanh chóng để chu cấp cho việc quốc phòng. Và vì lẽ ấy, thợ phải làm thêm giờ từ đây.

Về việc này, . . . Toàn quyền Đông-dương đã ra một đạo nghị định tuyên bành hai đạo chỉ dụ, một đạo định số giờ làm và một đạo định tiền công của những giờ làm thêm.

Theo đạo nghị định ấy, thợ đàn ông phải làm một tuần lễ 60 giờ và thợ đàn bà 54 giờ, mỗi ngày 10 và 9 giờ. Nhưng nếu là thợ làm trong những xưởng làm cho việc quốc phòng thì giờ làm có thể tăng lên 72 giờ một tuần lễ. Giờ làm thêm sẽ trả như thế này: nếu ăn lương tuần lễ một lần, thì mỗi giờ là 1/48 số tiền lương, và việc ăn lương năm, thì mỗi giờ làm thêm được hưởng 1/200 số tiền lương.

Ngoài hai điều ấy, chỉ dụ ngày 30-17-1936 về quyền hạn và bổn phận của thợ và của chủ vẫn thực hành. Và theo đạo nghị định kia, số giờ làm thêm này chỉ là định tạm, nếu chiến tranh kết liễu, chắc sẽ trở về số giờ ngày trước. Âu là, cũng tại bộ râu họ Hít vậy.

Nạn đắt đỏ

Chống lại nạn sinh hoạt đắt đỏ, tòa án Saigon đã làm việc thẳng tay. Trong khi ấy, ở hội đồn định giá thực phẩm ngoài Bắc, có mấy ông hội viên định xin giải tán. Nhưng nếu vậy thì hơi vội vàng một tí.

Có lẽ đó cũng là ý kiến của nhà đương cục. Vì ở đấy, người ta đã bắt đầu hoạt động như ở trong Nam. Ở Hưng-yên, tòa án gần đây cũng đã phạt những nhà buôn tăng giá muối lên một cách vô lý. Và ở Hanoi, người ta cũng bắt đầu biên phạt các nhà buôn tăng giá đột ngột và quá đáng. Ông đốc lý đã ra lệnh bắt các nhà buôn phải làm biển đề rõ giá các thực phẩm cốt yếu, và chính sở đoan cũng định cho xe ô tô chở muối bán một giá đúng lệ để làm gương cho các nhà buôn.

Đó cũng là một triệu chứng tốt.

Và người ta mong được sinh hoạt trong sự dễ dàng, khỏi bị bọn đầu cơ hất chẹt. Cái gì cũng đã đắt đỏ cả rồi, mà bọn này lại còn muốn nhờ gió bẻ măng nữa, thì chắc là măng khó lòng mà chịu được.

Hoàng-Đạo

NHỮNG VIỆC CHÍNH TRONG TUẦN LỄ

Anh-Pháp-Đức chiến tranh — Gần đây Đức đã dùng một lối chiến tranh rất nguy hiểm là đặt thủy-lôi-phục có chất từ thạch ở những miền biển nông để hút vào các tầu qua lại gần đấy cho nổ. Song Anh đã có cách bài trừ là bọc gỗ ngoài thành tầu quét thủy lôi để phá thủy lôi từ thạch. Để trả thù, Anh cho phong tỏa ngặt hơn trước: kể từ 4 Décembre, những hàng của Đức tải đi các nước trung lập và hàng của các nước sau này tải vào Đức sẽ bị tịch thu. Còn các mặt trận lục và không chiến vẫn kém hoạt động vì trời xấu.

Nga định gây sự với Phần Lan, nhao tin quân Phần ở biên giới bắn sang quân Nga làm 4 người chết và 9 người bị thương rồi đòi quân Phần rút khỏi biên giới 25 cây số để tránh những cuộc xung đột có thể xảy ra; Phần đã bằng lòng lui quân nhưng yêu cầu Nga cũng phải lui quân như Phần. Chưa biết Nga có chịu theo không.

●

Trung-Nhật chiến tranh. — Nhật đã chiếm được Nam-ninh từ hôm 24 Novembre. Theo chính sách tiêu cực, quân Tàu đã đốt phá những nơi trọng yếu trong thành phố trước khi kéo lui lên miền bắc.

Có lẽ đến cuối tháng Décembre này Nhật, Nga sẽ bắt đầu mở một cuộc đàm phán để ký một bản thương ước Nga-Nhật. Người ta nói Nhật muốn thân Nga để Nga thôi không giúp Tàu nữa.

●

Các lớp huấn luyện sĩ quan và hạ sĩ quan trừ bị cho người Nam sẽ mở tại Bắc-kỳ ngày 25 Décembre 1939. Muốn theo học lớp sĩ-quan phải có bằng tú tài tây hay tú tài bản xứ; muốn theo học lớp hạ sĩ quan phải có bằng Cao đẳng tiểu học. Những người muốn theo học các lớp trên mà không có đủ văn bằng sẽ phải qua một kỳ thi. Thi vào lớp sĩ quan tại Hà-nội, ngày 4 Décembre; thi vào lớp hạ sĩ quan tại Hà-nội, Hải-phòng, Nam-định ngày 5 Décembre.

Chính phủ Nhật đã bằng lòng đền cho những bị nạn bom ở chợ Thất Khê một số tiền tổng cộng là 620001.

Trong thời kỳ chiến tranh, những người phải gọi ra lính hay tình nguyện đăng lính mà bị giam giữ để tòa án thi hành một bản án về thường phạm dưới 6 tháng tù thì có thể được tạm tha nếu ông chủ tỉnh bằng lòng.

Chỉ những người sinh ở Hà-nội mới được đệ đơn ứng tuyển ở Hội đồng tuyển lính Hà-nội, còn những người ngụ ở Hà-nội thì phải đệ đơn ứng mộ đến một hội đồng tuyển lính nào gần nơi sinh quán của mình.

Đồ đạc của đảng Cộng sản Đông-dương đều bị tịch thu và mang phát mại; tiền thu được sẽ dùng vào các công cuộc cứu tế (nghị định ngày 17 Novembre 1939).

(Xem tiếp trang 18)

CÂU CHUYỆN hàng tuần

TRONG tuần lễ vừa qua trận Âu chiến có hai việc quan trọng: 1) việc Đức dùng thủy lôi từ thạch; 2) việc Anh-Pháp thắt chặt thêm vòng vây kinh tế để trả lời lại Đức.

Một thứ khí giới mới thường làm cho bên địch hoảng. Nhưng thế nào rồi người ta cũng tìm được cách chống lại. Ở các nước khoa học tiến cực điểm, — khoa học cứu sống người cũng như khoa học giết chết người, — có cái gì mà người ta không tìm ra được.

Hồi Âu chiến 1914-1918 lần đầu tiên Đức dùng bom ngạt đã làm cho binh lính Anh-Pháp chết hại vì bất ngờ. Nhưng chỉ ít bữa sau người ta đã chế ngay ra được thứ mặt nạ phòng hơi ngạt.

Chẳng có thứ khí giới nào, dù gớm ghê đến đâu, mà lại không có thứ khí giới khác phá nổi. Có xe tăng thì có ngay súng bắn xe tăng, có máy bay thì có ngay súng cao xạ, có tàu chiến thì có ngay tàu ngầm, thủy lôi, có tàu ngầm thì có ngay đạn nổ dưới nước sâu. Có thủy lôi thì có ngay tàu quét thủy lôi.

Thủy lôi từ thạch của Đức cũng vậy, sẽ có một thứ khí giới chống lại, như Anh đã tuyên bố. Thứ khí giới ấy hiện người ta mới biết đại khái là một cái tàu bọc gỗ và một cái giây thép có chuyền điện thả xuống đáy biển làm cho thủy lôi từ-thạch xoay kim và nổ ở đằng xa.

Vì thủy-lôi từ-thạch khác thủy lôi thường ở chỗ đó. Thủy lôi thường, người ta thả cách mặt nước độ sáu thước, có giây cột xuống đáy biển. Tàu nào chạm phải là thủy lôi nổ. Chống lại thủy lôi này, người ta đã dùng một thứ tàu quét thủy lôi « tảo hải đĩnh », nhỏ, nhẹ và nông lòng (chừng ba thước). Công việc của tảo hải đĩnh là cắt giây cột thủy lôi xuống đáy biển làm thủy lôi nổi lên rồi dùng súng cối sãy mà bắn cho nổ.

Nhưng thủy lôi từ thạch lại không có giây cột. Người ta thả nằm ngay xuống đáy biển nông. Một chiếc tàu chạy qua, sắt tàu sẽ làm cho kim từ thạch (aimant) trong thủy lôi quẫy, tức thì thủy lôi nổ bùng lên và làm đắm tàu.

Vậy Anh nghĩ đến cách dùng tàu bọc gỗ và giây điện để làm nổ thủy lôi từ thạch, chúng ta thấy hợp khoa học lắm.

◆

Để trả lời Đức, Anh-Pháp thắt chặt thêm vòng vây. Trước kia Anh-Pháp chỉ bắt hoặc bắn những tầu của Đức, khám và tịch thu những hàng do tầu các nước trung lập chở tới nước Đức mà có liên can đến việc chiến tranh. Hàng ấy người ta gọi là hàng lậu chiến tranh.

Như thế Đức còn có thể buôn bán với các nước trung lập. Chẳng hạn Đức giao dịch với các nước láng diềng. Rồi các nước láng diềng lại tải hàng hóa của Đức đem bán cho các nước xa.

Sau khi cuộc phong tỏa của Anh-Pháp thắt chặt, Đức sẽ tuyệt đường giao dịch. Vì theo lời tuyên bố của Anh—Pháp thì bất cứ chở bằng tàu Đức hay tàu trung lập, bao nhiêu hàng hóa Đức sẽ bị tịch thu hết. Như thế hàng hóa Đức sẽ không xuất cảng được nữa và Đức sẽ không có tiền mua khí giới.

Tất nhiên cuộc phong tỏa mới ấy sẽ làm thiệt hại cho các nước trung lập xưa nay vẫn giao dịch với Đức. (Tỉ như Nhật vừa phản đối). Nhưng chiến tranh là chiến tranh. Để thắng bên địch, Anh-Pháp có quyền tự bảo-vệ bằng bất cứ cách nào.

◆

Ngoài cuộc phong tỏa bằng thủy lôi từ thạch của Đức (Đức bảo thế) và cuộc phong tỏa về mặt kinh tế của Anh — Pháp, Âu châu còn có một việc quan trọng nữa: việc lôi thôi xảy ra ở biên thùy Phần-Nga.

Nga đổ cho Phần bắn đại bậc sang đất Nga, giết chết và làm bị thương nhiều người Nga. Còn Phần thì chối không hề có bắn một phát súng nào sang Nga.

Nga bắt Phần phải lui ngay quân xa biên thùy hai mươi nhăm cây số. Hiện Phần đã chịu rút quân, nhưng đòi Nga cũng phải rút quân như mình.

Chưa rõ rồi Nga có chịu nghe theo không. Nhưng các báo Nga công kích, mạt sát chính phủ Phần-lan dữ dội. Người ta sợ Nga sẽ kéo quân tràn sang Phần nay mai.

◆

Ở gần Đông-dương ta thì có việc Nhật đổ bộ Bắc hải, Long môn, chiếm Khâm châu, Liên châu, Phòng thành và kéo thẳng tới Nam-ninh.

Nhưng Nam ninh đã vào tay Nhật chưa? Nhật nói rồi, Tàu nói chưa.

Khái Hưng

MỘT SỰ NHẦM

hay là tên một thứ bánh ngọt

CÁC bạn đọc có lẽ còn nhớ tôi đã lược-dịch và đăng ở *Ngày Nay* số 187, một đoạn trong cuốn « Một nghệ thuật sống » của André Maurois về nghệ thuật đọc sách.

Sau khi số báo ra, chúng tôi nhận được nhiều thư của các bạn đọc gửi về khuyến khích, và đó là một phần thưởng quý hóa cho người dịch, làm công việc ấy chỉ có mục đích được giúp ích cho các bạn đọc đôi chút.

Trong số các thư đó, có một lá thư khiến tôi vui mừng đọc nhất, của một người mà sự nhũn nhặn đã làm thiệt cho chúng tôi không được biết tên. Trong thư, viết bằng chữ Pháp, người bạn đó đã vạch cho biết một sự dịch sai mà tôi đã mắc phải. Đoạn thư ấy đại khái như sau đây :

... « Công việc của ông đã vừa đến bồi bổ một khuyết điểm. Rất nhiều người, có cái ý cao quý muốn học, không phải bao giờ cũng biết — tiếc thay — tìm lợi ích trong sự đọc sách của họ, vì thiếu cách chỉ dẫn. Bởi vậy, họ sẽ biết cho ông đã biểu những sự cần dùng của họ và phụ đáp vào đó.

« Nhưng, vẫn ngợi khen sự cố sức của ông để giúp ích cho họ, tôi xin phép ông trình bày một điều nhận xét nhỏ mọn, về bài dịch của ông nói trên kia. Ấy là một sự nhầm nghĩa.

« Tôi chép lại đây cái đoạn đó :

« Họ cảm thấy một cái thú cũng sâu sắc khi đọc lại một câu, một đoạn mà họ thích (ở Proust, đoạn « hoa cà » hay « *cô bé Madeleine* ».

« Và đây là nguyên văn chữ Pháp:

— « Il trouve un plaisir aussi vif à retrouver telle phrase, tel passage qu'il aime (dans Proust) « les aubépines » ou « la petite madeleine »...

« Ông hẳn nhận trước hết rằng chữ « madeleine » không viết hoa.

« Và sau, « cái madeleine nhỏ » ở đây, không phải là một thiếu-nữ, như hình như ông đã hiểu vậy — tuy đành rằng có nhiều thiếu nữ mang cái tên ấy — nhưng là một thứ bánh ngọt, chứng thực bởi câu này mà tôi lấy ra ở một trang sách nổi tiếng của Proust, trang sách mà André Maurois đã đả động đến :

— « Một ngày kia, khi tôi trở về nhà, mẹ tôi thấy lạnh bảo tôi uống... một chén trà. Mẹ tôi cho đi lấy một chiếc cái thứ bánh ngắn và phồng, gọi là Petites madeleines, hình như đồ khuôn trong một cái vỏ sò St jacques (?) có khía... (Du côté de chez Swann, quyển II).

« Như ông thấy, sự nhầm lẫn không thể có được. Nhưng mà mặc dầu, cần phải đọc cả đoạn văn ấy, và tôi hiểu rằng người dịch đã nhầm, vì chỉ có trước mắt một câu thôi — tôi nói gì ? một chữ thôi. Cái nhầm ấy có thể tha thứ được.

« Tuy vậy, tôi tưởng là một bổn phận, và tôi tự do trình bày với ông sự đó... bởi vì cái nhầm của ông có thể lôi kéo hàng nghìn độc giả không biết cũng nhầm như thế, do sự phổ thông rộng rãi của quý báo trong nước...»

Đoạn thư trên này đã khiến tôi sung sướng. Tôi thành thực nhận sự sai nhầm đó, và hết sức cảm ơn ông bạn đọc đã có cái nhã ý chỉ bảo cho. Và tôi ao ước rằng các bạn đọc khác cũng tỏ một sự chú ý thân mật như thế đối với các bài dịch đăng ở trên tờ báo này, lúc nào cũng chỉ có một mục đích là mong được ích lợi cho các bạn.

Thạch Lam

ĐÃ CÓ BÁN **TIẾNG THU** của LƯU-TRỌNG-LƯ

Một tập thơ đầy nhạc điệu, đầy màu sắc, đầy phong vị đất nước. Một cộng trình ấn-loát dung dị mà xinh xắn.

In từ đầu xuân đến cuối thu mới xong. 6 bức tranh phụ bản. Bìa mầu. Giá 1p.50 một cuốn, cước phí thêm 0p.32.

EDITIONS LIBRAIRIE CENTRALE M. TÔ-VĂN-ĐỨC, Directeur
110, Rue du Pont en Bois, Hanoi

Cuốn thơ này toàn bán tiền mặt, các đại-lý nào muốn lấy bao nhiêu cuốn, xin cho biết ngay, chúng tôi sẽ gửi theo lĩnh hóa giao ngân.

Bạn học-sinh ! Còn chờ gì nữa mà không đòi cho được cuốn NỮ HỌC-SINH, một cuốn sách chỉ dành riêng cho bạn trẻ. Sách in rất mỹ-thuật mà giá chỉ có 0p.28 thôi. Cước-phí thêm 0p.21. Đã có bán tại khắp các hàng sách Đông-dương.

Truyện vui bằng thơ của Tú-Mỡ

Nhà vua và Nhà thơ

Trời sinh vua để .. làm vua,
Và thi sĩ để làm thơ ru đời.
Một ông vua, trái luật trời,
Vị : vua thì nhác, lại đòi làm thơ.
Mỗ lần thi hứng phát ra.
Nhà vua « lên gối » nàng thơ rất tàn.
Vắn thời sáo, ý thời gàn,
Thật là thơ .. thẩn, hoàn toàn dở hơi.
Một hôm ngự bút một bài,
Ngâm đi ngâm lại, tự ngài thấy hay,
Nhà vua có ý dương vậy
Đem khoe tác phẩm cùng bầy văn quan.
Các quan, toàn bậc khôn ngoan,
Xem thơ nắc nỏm khen tràn cung mây !
Rằng : « Thơ bệ hạ tuyệt hay
Tài xưa Lý Đỗ họa nay sánh cùng. »
Vua nghe lời tán hả lòng
Mắt rồng hớn hở, mũi rồng phồng phao.
Nhưng rồi, chẳng biết nghĩ sao,
Lại ngờ các cụ đại trào nói ngoa.
Ngại bèn triệu một nhà thơ
Tài hoa lỗi lạc bấy giờ nổi danh.
Đưa thơ, hỏi ý phẩm bình,
Nhưng ngài giấu, chẳng nói mình làm ra.
Nhà thi sĩ đọc thơ qua ;
Lòng ngay dạ thẳng, thực thà cứ thưa
Rằng : « Xin mạn phép nhà vua,
Thơ này mới gọi là « thơ nặng mùi ».
Cái anh xuất nó ra đời
Hẳn là một gã đồ lời dở hơi !»
Nhà vua nghe nói điếng người,
Sa sầm nét mặt như trời vần mây.
Rồi ngài đứng phắt, vung tay,
Đề nhà thi sĩ đứng ngây ngất người,
Ngạc nhiên chưa hiểu đầu đuôi,
Bỗng hai thị vệ đến lôi vào tù.
Trong Triều, có vị quan to
Muốn tìm phương cứu nhà nho ngạo đời.
Chờ khi vua giận đã nguôi,
Lân la mới khéo lựa lời gỡ oan.
Rằng : «Phường thi sĩ vương gàn
Được vua vời tới, vênh vang thị tài,
Ngông nghênh tỏ ý khinh đời
Vô tình phạm tội oai trời, oan gia.
Xin vua tỏ lượng hải hà,
Cho y chuộc tội, thực là ơn sâu.»
Ngẫn ngừ..., vua chuẩn lời tâu,
Truyền thi sĩ lại vào hầu văn thơ.
Bài thơ hôm trước lại đưa
Đề nhà thi sĩ liệu cơ phẩm bình.
Phân vân bèn tội, bèn tình,
Nhà thơ tỏ vẻ bực mình băn khoăn.
Căn mồi, mắt nhíu, mày nhăn,
Trong đầu như nổi mấy lần phong ba.
Ngập ngừng, lời nọ lẹn chẳng ra,
Nói hư ? Nói thực ? Biết là nói sao ?
Khó tâm, thi sĩ cáo chào :
« Muốn tâu, thần lại trở vào .. nhà pha ! »

Tú Mỡ

SÁCH

« LY-DỊ »

tiểu thuyết của Lê Thanh

LY DỊ là cuốn tiểu thuyết thứ hai mới xuất bản của ông Lê Thanh. Quyển này cũng gần giá trị như quyển thứ nhất, « *Những năm mộ của Thanh Niên* » ; và độc giả sẽ được biết rõ khi tôi nói thêm rằng quyển thứ nhất tịnh không có một chút giá trị gì.

Ly dị, như tên truyện, là một tiểu thuyết nói về vấn đề ly dị. Bắt đầu bằng một bài tựa của bà Nguyễn thị Thảo, mà bài tựa này, nguyên chỉ có hơn một trang, đã đầu đuôi trái ngược nhau rồi.

◆

Thoạt tiên, bà Thảo nhắc tới cuốn sách của một nữ sĩ Thụy-điển, bà Ellen Key, và « *cực lực công kích* » cái quan niệm của bà này cho rằng « *khi ái tình đã mất, không còn một bổn phận nào giàng buộc hai vợ chồng* », « *và lúc đó phải ly dị* ». Bà Thảo quả quyết rằng những tư tưởng như thế « *chỉ có thể có những kết quả nguy hiểm, chỉ có thể đưa xã hội đến sự đê hèn nhất của loài người* ».

Trái lại (?), trong tiểu thuyết của ông Lê Thanh, hai vai chính « *kêu gào được ly dị* », không phải để « *đòi tự do hoàn toàn, không tuyên bố chủ quyền của ái tình, họ chỉ chuộc lại một lầm lỗi để cứu vãn lấy mấy đời còn lại mà thôi* ».

Và bà Thảo nói : « *công nhận hành động của họ chỉ là theo lẽ phải, không là theo sự hèn yếu của lòng(?), trước một sự đau đớn của loài người* (!) »

Và bà đã tự nói trái lại mình, cách nhau một trang giấy, mà không biết.

◆

Giờ đến cốt truyện của Ly dị.

Các độc giả ngây thơ như chúng ta chắc tưởng rằng, cứ như tên truyện, và bài tựa của bà Thảo trên kia, thì cuốn tiểu thuyết của Lê Thanh là một cuốn tiểu thuyết nói về sự ly dị của một đôi vợ chồng, tại sao họ ly dị, và ly dị thế nào, vân vân. Ai ngờ chúng ta đều nhầm cả. Trang 90 trang đầu, tác giả vẽ vời cho chúng ta thấy nỗi buồn rầu của Oanh, buồn vì anh họ nàng là Nguyên mà nàng yêu (và cũng yêu nàng, hai người yêu nhau « *bằng một mối tình có mọi tính chất của một tình yêu lý tưởng* »), Nguyên đã lấy vợ. Nào là Oanh ốm ra làm sao, làm nũng mẹ thế nào, vân vân... Ay đã hết đâu : Oanh còn về quê, Oanh không muốn lấy chồng. Oanh trách Nguyên, lại vân vân nữa.

Và trong 90 trang ấy, chúng ta còn được biết điều này nữa : là chính Oanh đã giục Nguyên lập gia đình :

...« *Em và người vợ anh sau này sẽ cùng xây hạnh phúc xung quanh anh. Vợ anh sẽ có bổn phận làm vợ, làm mẹ, em sẽ có bổn phận làm em, làm cô, làm một người chỉ mong tận tụy vì một người khác.*

Rồi Oanh giới thiệu với Nguyên. Thảo, một người bạn mà nàng rất mến. Rồi Nguyên lãy Thảo theo sự thúc giục của Oanh.

Nguyên, Thảo, Oanh mơ tưởng một cuộc đời ấm áp, đủ tình bè bạn và tình yêu ».

Đến trang 91 (cả truyện có 150 trang) tác giả mới bắt đầu nói đến cặp vợ chồng. Một buổi sáng kia, Thảo trang điểm để làm vui lòng chồng, mua hoa để làm vui lòng chồng, săn sóc đến chồng, nhưng Nguyên cứ lãnh đam như không (*có trời hiểu tại sao !*), khiến Thảo gục xuống « divan » khóc.

Thế rồi Thảo ốm, Nguyên không trông nom gì đến, Thảo vào nhà thương, Nguyên cũng mặc kệ. Gặp một cô bạn ngỏ ý muốn lấy một người chồng xấu cũng được, nghèo cũng được, nhưng phải có cái gì đặc sắc về tinh thần, Thảo cho mình là « hiểu sự đời » bảo bạn :

...« *Mộng hết ; mà cái mộng càng đẹp bao nhiêu thì sau này mình càng khổ bấy nhiêu. Nếu bây giờ Thảo được còn là cô gái kén chồng Thảo chỉ kén người tầm thường gần như ngu độn, chỉ có biết có bổn phận làm chồng...* »

Ở nhà thương ra, Thảo về nhà một người bạn là Hiền ; sau một hồi đại luận, Thảo bàn nên ly dị với Nguyên vì « *trước sau thế nào cũng có một ngày Nguyên và Thảo phải xa nhau* » — (tại sao ?). Ly dị có nhiều cái lợi, vì « *Thảo thấy rõ ràng đời của Thảo không cần có Nguyên. Suốt đời, Thảo có thể sống một cách nên thơ và đầy hạnh phúc bên một người bạn gái* ».

« *Nghe đến đây Hiền như người vừa khám phá ra một sự gì đẹp đẽ qua, nắm chặt lấy Thảo nói huyên thiên...* »

Cùng lúc ấy, thì ở nhà Nguyên cũng đương đại luận với một cô bạn về việc nên ly dị với Thảo. Sau khi viện những lý lẽ đại khái cũng như trên, Nguyên kết luận :

« *Cái nhà của chúng tôi chẳng chóng thì chầy, thế nào cũng đổ nát* » (tại sao ?) và : « *Tuy tôi ly dị cùng Thảo nhưng tôi sẽ luôn luôn săn sóc đến Thảo... tôi có một viễn ảnh đẹp lắm, tôi sẽ hết sức tận tụy vì Thảo và Thảo sẽ tận tụy vì tôi... Đẹp quá chị ạ ! tôi bối rối về những sự tôi nghĩ* ».

Thật đôi vợ chồng ấy khéo giống nhau quá ! Hay là tác giả khéo làm cho họ giống nhau. Thành ra họ ly dị chỉ vì một đằng thì thấy có thể sống nên thơ bên người bạn gái, một đằng vì có một viễn ảnh đẹp đẽ, vì có thể cứ tận tụy săn sóc đến nhau. — Thế thì họ còn đợi gì mà không lấy quách nhau đi cho xong chuyện ? Nhưng nếu thế thì đã không có ly dị, và ông Lê Thanh đã không có viết tiểu thuyết !

Ấy đó, đại khái tất cả Ly Dị của ông Lê Thanh. Đọc xong, độc giả chúng ta khó mà biết được tác giả định nói cái gì ; có lẽ chính tác giả cũng không biết mình nói cái gì. Mà cả đến bà đề tựa cũng không biết mình nói cái gì.

Chừng ấy cái không biết gồm lại là truyện Ly Dị của ông Lê. Người ta hãi hùng trước cái vô nghĩa, cái rỗng tuyếch, cái vô cùng nông nổi của tác giả. Người ta tự hỏi : một nhà văn có thể xoàng đến bực ấy ư ? Và thiếu chút nữa độc giả chóng mặt khi cúi nhìn cái vực thẳm rỗng không đó.

◆

Sau khi đọc «Ngoại Tình» và «Nắng Hanh Vàng» của Vũ-trọng-Can, lại đọc đến «Ly dị» của Lê Thanh, ít người chịu đựng được. Ba cái vô giá trị ấy ồn rập cùng đến một lúc đủ làm cho người vui tính đến đâu cũng phát buồn. Hai tác giả ấy ganh nhau đi đến độ không.

Trong văn chương, có những đầu đề ai cũng biết, những đầu đề mẫu mực, khuôn sáo, công nhận (như *Ngoại tình, Ly dị, Mới cũ* v. v..). Lại có những cách mẫu mực, khuôn sáo, công nhận, để viết các đầu đề ấy, theo một lối thường thường. Nhà văn làm được công việc ấy, tất nhiên là không đem được chút gì đặc sắc, mới mẻ, chỉ là tầm thường, như người vẽ xoàng, nhưng cũng vẽ được đủ tay chân, mắt mũi, không đến nỗi vẽ không ra hình người.

Ấy cái công việc ấy, mà hai tác giả Lê Thanh và Vũ trọng Can cũng không làm nổi. Những đầu đề khuôn sáo ấy, cách viết khuôn sáo ấy, cũng đã quá trên sức họ rồi.

◆

Tôi chỉ còn việc trích thêm một đoạn nữa, để làm mẫu cho cái lối văn và vẻ lãng mạn nên thơ của tác giả Ly Dị. Đây là một cuộc đi chơi thi vị của Nguyên và Thảo trong chiếc thuyền thoi « Vogue mon coeur » trên Hồ Tây, trước khi lấy nhau :

...« *Tiếng lách tách* (!) *kêu dưới thuyền và bên mái chèo, tiếng càng to và càng mau, khi gió thổi mạnh.*

« *Nguyên bỗng dừng tay chèo để cho thuyền lướt trên hồ, sẽ nói với Thảo :*

« — *Lắm lúc nghĩ, anh ràng mình.*

« — *Làm sao, anh sợ sóng ?*

« — *Không phải, anh tưởng như dưới sức nặng của thuyền ta có một cái gì đẹp lắm, — có phải anh trăng không — đang lách tách vỡ.*

« ..*Nguyên tiếp* : — *Em có nghe tiếng ấy không, vỡ tiếng rạn vỡ, thôi chúng ta đừng chèo nữa.*

« *Trước sự sợ hãi và bối rối của Nguyên, Thảo phá* (!) *lên cười, một chuỗi cười trong trẻo...* (trang 100)».

Ồ, ánh trăng lách tách vỡ rạn, anh chàng Nguyên đa cảm, cô thiếu nữ phá lên cười, thuyền đi trên Hồ Tây .. Còn gì đáng đẹp đẽ nên thơ hơn nữa ! Tác giả lúc viết đến đây chắc rung đùi khoan khoái lắm, và có lẽ gật gù tự bằng lòng mình..

Để cho độc giả chúng tôi buồn.

Thiện-Sĩ

Muốn ăn các món cơm tây cho đúng vị, phải đến

Café Restaurant

JOSEPH

PHỐ BICHOT, HANOI

MỘT HÀNG CƠM ĐÃ NỔI TIẾNG

NGAY NAY

« Số Mùa Xuân »

1940

Trước Tết năm nay, cũng như mọi năm, Ngày Nay sẽ xuất-bản « **Số Mùa Xuân** », *một công-trình Mỹ-thuật, Văn-chương và Ấn-loát, giá-trị hiếm có.*

●

« *Số Mùa Xuân 1940* » **với cách xếp đặt và thể tài khác hẳn các số trước, sẽ là một sự ngạc nhiên cho các bạn, một dịp thưởng-thức vui-vẻ và ý nhị**

●

Cũng như mọi năm, chúng tôi yêu-cầu sự giúp việc của các bạn xa gần, để **Số Mùa Xuân** *Ngày Nay sẽ là một công-trình chung của các bạn và của chúng tôi.*

XIN ĐÓN XEM Ở SỐ BÁO SAU

95% phụ-nữ đều bức-bội ngày hành-kinh

NHỮNG CÁI KHÓ CHỊU ẤY CÓ THỂ TRÁNH ĐƯỢC NẾU MỖI THÁNG UỐNG TRƯỚC 1 HỘP

BẠCH YẾN HOÀN

ĐIỀU-KINH, SỬA HUYẾT

VÕ ĐÌNH DẦN

CHOLON · SAIGON · P. PENH

VĂN HÓA : 8 CANTONNAIS HANOI

Áo con nít

Vinh-Long

Cần nhiều các nhà buôn Nam-kỳ

SAIGON
CHOLON
MYTHO
BACLIEU
TRAVINH
CANTHO
BIENHOA
PHNOMPENH

Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ

53 Rue de la Citadelle 53 Hanoi

Blouson

ARISTO !!

MUA

PULL'OVER, BLOUSON..

marque

ARISTO

của hãng NAM-HAI chế tạo thì chắc chắn là được của tốt.

Nhiều kiểu rất mốt.

Không nên ngần ngại.

NAM - HAI

BONNETERIE

45, Rue du Lac — Hanoi

Trước đền Ngọc-Sơn

ĐẸP

TIỂU THUYẾT của KHÁI HƯNG

(Tiếp theo)

ĐỨC bình phẩm :

— Người có vẻ ít « cô dâu » nhất là « cô dâu ».

Lan cười, hỏi :

— Tại sao thưa anh ?

— Tại các cô khác e lệ y như những cô dâu cả.

— Còn em thì không e lệ tí nào, phải không ?

Thấy ai nấy trở nên nề oải, vì lúc đó đã dùng hết các bát nấu, Ngọc nghĩ đến làm hoạt động bữa tiệc. Chàng bàn :

— Bây giờ chúng ta mỗi người mời chú rể một cốc rượu.

Nam kêu :

— Trời ơi ! thế thì đào sẵn một cái hố mà chôn chú rể !

Nhưng người ta cũng nhất định mời Nam uống cho bằng được. Và tuy một cốc đã đổi ra một hớp, Nam cũng say mê man, mặt đỏ gay, đầu lảo đảo. Chàng phải cố gượng mới ngồi vững được trên ghế, không ngã gục xuống bàn. Và chàng có một cảm giác buồn buồn, tưởng như mình đương bắt đầu sống cái đời trống rỗng trong thiên tiểu thuyết dự định của Nguyên. Băn khoăn, thì xưa nay chàng không từng băn khoăn vì chàng đã tìm thấy trong nghệ thuật con đường đi, hay sự « quên lãng » của Nguyên cũng vậy. Nhưng lòng tự tin, chàng bỗng thấy lung lay từ lúc nghe Nguyên nhắc đi nhắc lại mãi chữ ấy. Còn vẳng bên tai chàng những câu : « nhà văn không lòng tự tin, họa sĩ không lòng tự tin, nhà chính trị không lòng tự tin ». Và chàng đăm đăm nhìn Lan, nghĩ thầm : « Dù mình tự tin nữa mà chỉ để đi tới một mục đích tầm thường, để tới chỗ quên — có lẽ sự thực là thế — thì lòng tự tin ấy cũng bằng thừa !

Bất giác chàng buột một tiếng thở dài, mà Lan nghe thấy nhưng lại cho rằng vì chàng quá say và quá mệt. Nàng mỉm cười âu yếm nhìn người yêu...

Nam sực tỉnh. Chàng vừa chợt quên cả bàn tiệc, bàn tiệc giờ cũng mất hết trật tự như bọn người dự tiệc. Cái khăn trắng giải bàn hoen rượu từng đám, hoa lá bày bàn đã mất hàng lối và rơi cả xuống đất, những vuông giấy tàu bạch vẽ màu, dùng làm khăn ăn, trước xếp hình hoa sen giờ chỉ là những rẻ bần đã lau dũa bát. Cái cảnh tiệc tàn ấy càng làm tăng lòng buồn vô cớ của Nam.

Bỗng trong khi người nhà thu dọn, một đĩa hát cất tiếng. Một điệu valse chậm. Đình kêu :

— Cô dâu và chú rể khai mạc khiêu vũ đi.

Lan đáp :

— Nhưng em không biết nhảy.

— Thì nhảy liều cũng được.

Nam đứng dậy nói :

— Thôi, để chú rể nhảy một mình vậy.

Và chàng ra hiên quay theo nhịp điệu âm nhạc. Nhưng vì chàng say quá nên chỉ đi được vài vòng đã ngã khuỵu, phải vịn vào ghế đứng thở hồn hển.

Trong phái đẹp có ba người biết khiêu vũ. Vợ Nhiên và hai chị em Lý, Liên con một ông huyện. Nhưng vợ Nhiên chỉ khiêu vũ với chồng. Vị chi còn có hai nữ kỳ sĩ mà người ta tranh nhau đến mời.

Lan tỳ tường hoa nhìn ra vườn, mơ mộng theo những hàng đèn xếp rung rinh trên cành cây mềm mại. Và nàng vừa lo lắng vừa sung sướng tưởng tới tương lai mới lạ . . . bỡ ngỡ . .

IV.

Càng gần Quảng-yên, Nam càng cảm thấy băn khoăn, áy náy. Ban nãy, ở trên xe hỏa, chàng bình tĩnh, hồn nhiên biết bao ! Ban nãy, chàng chỉ nghĩ đến tình yêu. Và trong mưa phùn, chàng thấy vạn vật tăng đẹp bội phần. Bên cạnh chàng, Lan nhí nhảnh như một con chim khuyên, Lan mà ái tình mới mẻ đã sưởi ấm tâm hồn, đã nhuốm hồng đôi má. Chàng biết Lan sung sướng, và chàng sung sướng hơn.

Nhưng bây giờ, mỗi lúc chàng một thêm lo lắng. Buổi sáng, lúc ở Hà-nội sắp sửa ra đi, sự lo lắng chỉ thoáng qua, lờ mờ. Và nửa thực nửa bỡn chàng đã bảo Lan : « Hay chúng ta bỏ quách cái lễ nhỉ-hỉ ? »

Nghe chồng nói, Lan cười khanh khách, vì Lan chắc chắn rằng Nam bông đùa.

Bây giờ thì cảnh ấy gần tới nơi rồi !... Nam tưởng chừng lại sẽ diễn ra một lần nữa cái đám cưới hai hôm trước : « Trời ơi, phiền phức ! Có ngờ đâu muốn yêu nhau người ta phải làm nhiều việc đáng ghét đến thế ! »

Đáng ghét hơn hết có lẽ là những việc khó chịu xảy ra ở nhà cha mẹ vợ. Nam còn như trông thấy những ông chú, ông bác, bà cô, bà dì ở nhà quê hay các nơi xa tới. Và còn như nghe thấy lời một bà, mặt to miệng rộng : « Không thể được ạ, ngày hôm nay là ngày vui mừng của hai cháu, quan tham bà tham phải để hai cháu vào làm lễ rồi mừng cho hai cháu lấy may. Cháu là con trưởng ạ, còn các em cháu sau này cơ ạ... » Bài diễn văn khiến Nam tái mặt. Vì chàng không ngờ đâu có việc lạy cha mẹ vợ. Và chàng rùng rợn như bị tuyên án xử tử khi một người trong họ vợ nhắc tới cái lễ ấy. Biên từ chối, và chàng đã hơi hoàn hồn thì người dàn bà kia và nhiều người nữa lại xúm vào mà bắt ép Biên phải nhận lễ. Họ làm như đó là một bổn phận của con của rể đối với cha mẹ vợ và họ hàng nhà vợ, một bổn phận không thể bỏ được.

May mà Biên quả quyết, chỉ làm theo ý định và lẽ phải. Theo lẽ phải, không thể nào một người bạn để một người bạn lạy sống được, dù người bạn ấy trở nên con rể

Vì việc ấy mà về tới nhà, Nam chỉ ghét Lan : chàng thấy Lan thực cười, xấu xám chực bước vào chỗ chiếu hoa mà một người trong họ đã giải ra ở trước sập. Chàng cho Lan vừa ngốc, vừa cổ. Nhưng chàng tha thứ Lan và cười mãi khi được Lan cho chàng hay rằng nàng làm thế chỉ cốt để trêu chồng chứ thực ra nàng thừa hiểu sự vô lý của cái lợ vô lý ấy.

Lần này thì không chắc còn những điều lo lắng, phiền phức nữa. Nhưng Nam vẫn không bằn yên tâm. Sáng hôm nay Lan ngây thơ hỏi chàng : « Lễ nhị hỉ thì về mình chúng ta phải làm những gì ? » Nam cố giữ mới khỏi cáu kỉnh và chàng lạnh lùng đáp : « Làm những gì ? Chả làm gì ráo ! »

« Ừ ! phải làm những gì ?» Bây giờ Nam cũng tự hỏi thế. Và chỉ một chữ « lễ » cũng đủ làm cho chàng rùng rợn. Chàng nghĩ thầm : « Nếu lại có những bà hôm nọ thì chưa biết chừng nọ còn sẽ bày đặt ra một cái lễ gì nữa ! »

— Lan ơi, hôm nay có còn những bà trong họ không ?

Nam cất tiếng hỏi vọng sang cái xe buồng mui che áo tơi cánh gà đi sát cạnh xe chàng. Lan không hiểu :

— Những bà trong họ nào ?

— Những bà đến ăn cưới hôm nọ ấy mà.

— Không, các bà ấy về rồi chứ ! Một lát sau, Lan hỏi lại :

— Nam ghét các bà ấy lắm, phải không ?

Nam cười :

— Còn phải nói !

Ở trên xe hỏa, hai người thì thầm nói chuyện liền liền, nên chàng không kịp nghĩ, kịp nhớ đến những việc đã qua : ái tình khiến chàng chỉ tưởng tới hiện tại : chàng âu yếm nhìn Lan và không lo ngại xa xôi. Bây giờ ngồi một mình trong chiếc xe kéo kín mít, Nam không khỏi tư lự vẩn vơ. Nhiều lúc chàng muốn nói chuyện với Lan cho khuây khỏa, nhưng phải gào thét mới nói chuyện được thì câu chuyện còn có nghĩa lý, thú vị gì nữa !

Nam đương suy nghĩ, lòng buồn rời rợi, bỗng dật mình thấy xe đã đặt xuống. Thì ra vào tỉnh lị lúc nào chàng cũng không để ý nữa. Chàng bốt hoảng :

— Đến nơi rồi à ?

Lan bước xuống hè, đáp :

— Đến nơi rồi. Nam mê ngủ à ?

Nam bứt rứt khó chịu, chẳng thèm trả lời, đứng ngơ ngác nhìn cửa nhà vợ.

— Mình kéo chuông hộ em một tí, em còn trả tiền xe.

Nam thong thả tiến đến bên cửa, nể cải giơ tay với giấy chuông.

Cúc ra mở cửa, reo mừng :

— À ! Anh chị ! Thầy me đương mong anh chị.

Rồi nàng mỉm cười đăm đăm nhìn Lan, như để tìm trên nét mặt chị những sự biến đổi rõ rệt.

— Kìa, Cúc hay nhỉ ! Đứng ỳ ra đấy à. Không vào trình thầy me đi !

— Thầy me ở trên gác. Mời anh chị lên.

Cái mỉm cười vẫn không rời cặp môi cô em vợ và làm cho Nam đương tức tối vô cớ phải hết sức bực mình. Chàng lạnh lùng hỏi :

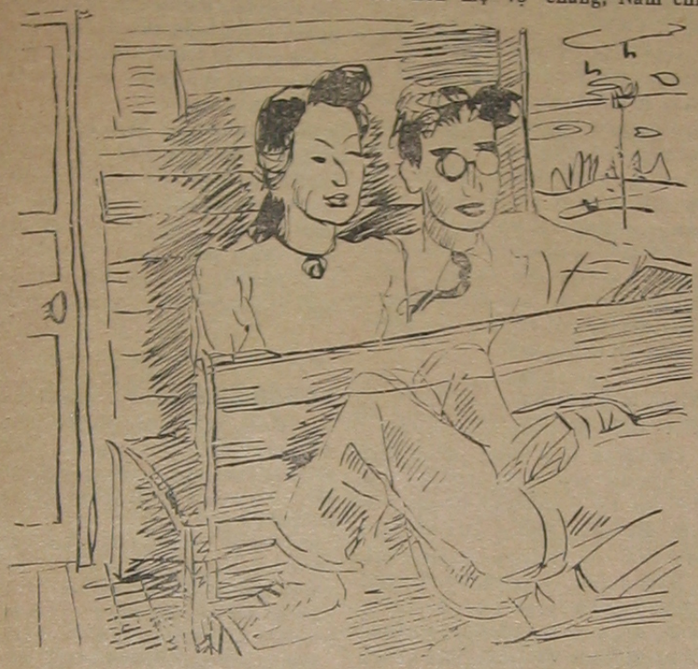
— Cúc thích chí cái gì mà cười mãi thế kia ?

Vừa vào qua cửa, Nam nhận ngay thấy một bàn đầy thức ăn. Chàng kêu :

— Lại tiệc ?

— Ô hay ! anh rõ ngớ ngẩn ! Ngày ni hỉ của anh chị, lại chẳng có tiệc thì sao ?

Nam hiểu rằng Cúc đã trả thù về câu hỏi mỉa mai của mình lúc nãy.

Ba người sắp sửa lên gác, thì Biên nghe tiếng ồn ào ở nhà dưới đã bước xuống thang, rồi đi thẳng lại Nam giơ tay nói :

— Bonjour Nam, bonjour Lan. Ca-va ?

Nam bắt tay Biên và ngả đầu. Bao nhiêu nỗi lo lắng, sợ hãi vụt biến hết.

Từ đó Biên chỉ nói chuyện bằng tiếng Pháp với Nam. Và khi thấy Nam xưng kêu là « vous », chàng thẳng thắn nói :

— Tu sais, je peux bien me tutoyer comme auparavant.

Thế là sự thân mật trở lại liền giữa hai người bạn. Đến nỗi, như để thổ lộ với một người bạn, Nam thân mật bảo Biên (chàng vẫn nói tiếng Pháp) :

— Tôi sung sướng lắm, vì Lan rất ngoan ngoãn và thông minh.

Biên cười vỗ vào vai Nam, đáp :

— Chưa chắc đâu ! Lan nó đầu bò đầu bướu lắm cơ đấy.

Rồi nghĩ đến địa vị một người cha, chàng tiếp luôn :

— Anh phải dạy bảo, khuyên răn ngay từ buổi đầu mới được. Không nên nuông nó quá.

Chàng lại cười, cười rất vui vẻ, đọc câu ca dao :

Dạy con từ thuở còn thơ.
Dạy vợ từ thuở bơ vơ mới về.

Nam cũng cười, nhưng cười ngượng nghịu.

Giữa lúc ấy, vợ Biên xuống. Nam chắp tay chào lí nhí.

— Anh !

Nam nhận thấy sự cách biệt mênh mông giữa tiếng « anh » ngày nay và tiếng « anh » ngày trước. Ngày trước khi chàng chỉ là một người bạn, vợ Biên cũng gọi chàng là « anh », nhưng bằng một giọng thân mật, tự nhiên biết bao. Bây giờ tiếng « anh » ở miệng người đàn bà đã trở nên mẹ vợ chàng, Nam chỉ nhận thấy kiểu cách, lạnh lùng, nhạt nhẽo.

— Anh đi xe ca đấy chứ ?

— Không ạ, đi xe tay đấy ạ.

— Không, tôi hỏi anh đi xe ca Hà-nội, Hải-phòng, cơ chứ !

— Từ Hà-nội tới Hải-phòng thì đi xe hỏa ạ.

Nam đã xóa bỏ hết đại danh từ. Vì chàng thấy khó xưng hô với người mẹ vợ trẻ quá. Nhưng cuối câu chàng đã thêm vào chữ « ạ » cho lời nói được lễ phép bay ít ra cũng bớt dấm dẳn giống một giống hai.

— Hôm nay tôi không mời một ai. Để ở trong nhà với nhau cho được... cho được...

Thấy vợ tìm chữ một cách khó khăn, Biên tiếp :

— Cho được thân mật.

— Phải, cho được tự nhiên. Mà cô ấy đâu. Chị ấy đâu ?

— Nó chạy vào nhà trong với các em.

Tiếng cười nói ở nhà trong đưa ra. Vợ Biên nói một mình :

— Chị em xa nhau mới có hai hôm mà làm như...

Nam đã hơi khó chịu về cái lối nói nửa chừng của bà mẹ vợ. Chàng nghĩ lẩn thẩn : « giá phải ngày xưa thì mình đã chế cho mấy câu ». Và không giữ nổi, chàng bật cười, khiến người đàn bà ngơ ngác nhìn chồng, rồi tưởng hiểu ý nghĩa cái cười của con rể, nàng cũng cười theo :

— Có phải không, anh...

— Vâng, chính phải thế.

Nam đã trở nên có giọng trào phúng mọi ngày : chàng chẳng biết cái gì phải, cũng trả lời liều. Sự thực thì người đàn bà chưa nói dứt câu.

— Có phải không anh, con gái đi lấy chồng bao giờ về nhà cha mẹ cũng...

— Vâng, chính thế

— Cũng sung sướng, dù chỉ mới xa nhà có... có hai hôm.

Chừng Lan vừa chợt nhớ tới, vì lúc ấy nàng chạy vội ra nhà ngoài :

— Lạy me ạ !

— Không dám, chào cô !

Người mẹ cười nhìn con, khiến Lan xấu hổ cúi đầu : Lan tưởng như ai ai điều nhận thấy những sự thầm kín của mình biểu lộ trên vẻ mặt sung sướng. Những tiếng reo « chị Lan » ở nhà trong đến cứu thoát nàng ra khỏi chỗ khó khăn. Nàng quay lại đáp :

— Gọi gì mà ầm lên thế ?

Rồi vội vã chạy vào !

— Nó hãy còn trẻ con lắm, phải không anh.

Biên như trả lời vợ hộ Nam :

— Cũng chả trẻ con lắm ! Nó đáo để ra phết đấy !

(Còn nữa)

Khái Hưng

Tại sao người làm con cứ giữ mãi chữ hiếu, không nghĩ đến hạnh-phúc suốt đời mình, cha mẹ đặt đâu con ngồi đấy ?
Tại sao người làm cha mẹ có quyền coi con như một vật sở-hữu ?
Tại sao một công-nương Huế mới 17 tuổi mà đã phải chết yểu để phí mất cái tuổi xuân ?
Tại sao hàng trăm nghìn thiếu-nữ mơ-mộng xinh-tươi đã phải chết ?
Muốn biết rõ, các bạn hãy nên đọc :

Nắng Hanh Vàng

Tiểu thuyết của **VŨ - TRỌNG - CAN** (giá 0p.40, cước phí 0p.21)
Trong đó sẽ giải-quyết rõ ràng những vấn-đề thường xảy ra trong gia-đình Việtnam
Editions Librairie Centrale
TÔ - VĂN - ĐỨC Directeur, *110, Rue du Pont en Bois — Hanoi*
Tổng phát hành *Trung-Kỳ* : M. **LÊ-THÀNH-TUẤN**, *119 Bd Gia-long Huế*
Nam-kỳ : **MINH - PHƯƠNG**, *15A Cité Văn - Tân — Hanoi*

Bạn Học-sinh ! Đợi gì mà không hỏi cuốn : **NỮ HỌC-SINH** giá 0p.28

THẾ GIỚI CÓ THỂ BỊ TIÊU DIỆT KHÔNG?...

Vũ trụ có tồn tại mãi không ?

BẤT cứ những cái gì có sinh đều phải có tử, có xuất hiện phải có tiêu diệt. Vậy trái đất sẽ cũng bị diệt vong.

Nhưng diệt vong như thế nào ?

Trước hết ta phải phân biệt những tiếng gọi thế giới (le monde) và trái đất (la terre).

Thế giới không phải là chỉ trái đất chúng ta ở, nhưng là gồm tất cả vũ trụ (univers), tất cả các hành tinh khác và mặt trời, tất cả những tinh tú cũng giống mặt trời và những bộ hành tinh quay xung quanh « mặt trời » của chúng, nói tóm lại là tất cả những thế giới ở trong khoảng không gian vô cùng tận.

Tất cả những cái ấy có sẽ bị tiêu diệt không ? có sẽ cả một lúc hay lần lượt rơi vào chỗ hư vô không ?

Làm cách nào để biết được ?...

Cứ theo khoa học ngày nay thì người ta muốn tin rằng vũ trụ bất tử.

Vì những bộ tinh tú của thế giới rất nhiều, không thể đếm được, và có đủ các hạng tuổi.

Ở thời kỳ mà trái đất mới chỉ còn là một khối bùn thì đã có những thế giới khác lâu đời hơn, đương văn minh thịnh vượng tới tột bực ; và ngày nay trái đất tới cái độ hoàn mỹ, thì lại có những thế giới khác trẻ hơn, cũng tựa như trái đất hằng nghìn triệu năm về trước.

Khi có một bộ tinh tú (système planétaire) tàn lạnh thì lại có một bộ tinh tú khác phát sinh.

Hình như theo lý luận rất đúng của một nhà thông thái, thì vũ trụ tự bảo tồn lấy mãi mãi, nhờ ở những sức mạnh của tạo hóa, cũng tựa như một khu rừng tươi tốt hằng bao nhiêu thế kỷ dù mỗi năm có những cây già cỗi đổ nát.

Vậy có lẽ vũ trụ sẽ không bao giờ bị tiêu diệt.

Dù không biết những mặt trời có liên lạc với nhau ra sao, chúng ta cũng có thể tin rằng vũ trụ sẽ không bị cùng tiêu diệt một lúc, và sẽ luôn luôn có những mặt trời khác trong không gian và những trái đất, rất có thể có sinh vật ở, quay xung quanh những mặt trời ấy.

Vậy khi nói đến sự diệt vong của thế giới, không phải chúng ta có ý chỉ tất cả vũ trụ, nhưng là sự diệt vong của thế giới « chúng ta », nghĩa là trái đất chúng ta ở.

●

Nhân loại sẽ tiêu diệt thế nào ?

Chúng ta phải công nhận rằng sự tiêu diệt của nhân loại, sự tiêu diệt của tất cả cuộc sinh hoạt trên trái đất cũng không làm rối loạn một chút nào bộ máy của bầu trời.

Những định tinh, những mặt trời và những bộ hành tinh đã có từ trước khi sinh ra trái đất và vẫn sẽ có sau khi trái đất tàn. Việc xảy ra dù quan trọng đến đâu đối với chúng ta, cũng không thể mang lại một cuộc tai biến trong bầu trời. Việc xảy ra ấy vũ trụ sẽ không biết tới.

Nhưng tai biến ấy có xảy ra không ?...

Có thể lắm.

Các nhà thông thái nói rằng những tai biến ấy đã xảy đến cho những hành tinh khác lâu đời hơn trái đất của chúng ta.

Hỏa tinh chẳng hạn, hẳn là một hành tinh đã tàn. Nếu trước kia có dân cư ở tựa như chúng ta, thì lẽ tất nhiên là người ở Hỏa tinh đã tiêu diệt vì thiếu nước.

Tai nạn tựa như thế có thể xảy đến cho chúng ta. Chắc một ngày kia sẽ không có một sinh vật nào ở trên mặt đất. Nhưng chúng ta hãy yên tâm, nếu cái ngày ấy có tới thì cũng không phải là ngày mai đâu.

Vả lại tuy công nhận rằng nhân loại sẽ bị diệt vong, các nhà thông thái không đồng ý về những lý do sinh ra sự diệt vong ấy. Nhiều ông cho rằng vì thiếu nước. Các ông này nhận ra rằng nước mỗi ngày một ít đi và trong vài nghìn năm nữa nhân loại sẽ phải chết khát.

Nhiều ông khác — như ông Herschell, ông Laplace chẳng hạn — cho rằng trái đất sẽ tàn vì mặt trời nguội đi. Song người ta ước hằng mấy nghìn triệu năm nữa mặt trời mới tắt được... Chỗ đó hẳn khiến chúng ta được yên tâm.

Cùng có lắm ông cho rằng thế giới sẽ tiêu diệt vì thiếu thán khí, một của báu mà trái đất tiêu thụ nhanh hơn là sinh sản. Và cũng lại có những ông cho rằng mặt đất sẽ lún thấp dần xuống và khắp trái đất sẽ bị lụt một lần thứ hai nữa.

Sau hết tôi xin mách lời tiên tri của một nhà làm bản thống kê Mỹ : ông tính chừng đến năm 2 120 trái đất sẽ không đủ thức ăn nuôi sống người ta và toàn thể nhân loại sẽ chém giết lẫn nhau vì vấn đề thực phẩm. Như thế chính chúng ta lại tự diệt chúng ta.

Thuyết đó tưởng hình như vô lý. Nhưng khi ta đã thấy sự tàn phá của chiến tranh đến mực nào, khi ta đã thấy khoa học chỉ chăm chú thực hành những sự tiến bộ của nghệ thuật giết người, thì ta sẽ bắt buộc phải tin rằng sự diệt vong ấy là có lý hơn cả.

(*ILL. P. J*)

M. trích dịch

— Vợ tôi nó kém về môn xã giao lắm bác ạ... Nó trói tôi vào cột nhà rồi nó đánh.

NHỮNG CON SỐ VỀ TINH TÚ

NHỮNG con số ấy lớn đến nỗi người ta không thể tính bằng con số theo lối vẫn dùng xưa nay, nhưng phải tính bằng năm ánh sáng đối những ngôi sao xa chúng ta quá.

Sau khi đã rõ chúng ta cách mặt trăng 360 000 cây số và cách mặt trời 250 triệu cây số, những nhà thiên văn học đã tính rằng cái đường kính phạm vi của mặt trời rộng bằng mấy nghìn triệu cây số.

Nhưng những số ấy còn không đáng kể khi người ta phải dùng tới hàng trăm triệu năm ánh sáng để chỉ những tinh tú ở xa chúng ta quá. (Ai nấy đã biết rằng ánh sáng đi nhanh mỗi giây 300 000 cây số). Người ta dùng năm ánh sáng để chỉ cái quãng đường mà ánh sáng đi trong một năm.

Nếu nói đến sức đi nhanh của tinh tú thì ta chỉ phải dùng tới những con số nhỏ hơn nhiều lắm. Trái đất đi nhanh 30 cây số một giây ; mặt trời quay xung quanh sông ngân hà nhanh 300 cây số một giây và phải mất 250 triệu năm mới đi hết một vòng.

(D. I) — M.

NGÀY NAY NÓI CH

V. L. — 1.) Hai người ở hai tỉnh, cùng gửi chữ ký và timbres đi... nhờ một người coi chữ ký xem hộ, mà sao lại cả hai thư cùng không có giả nhời, như thế là mất thư lại nhà giầy thép, hay là bị lừa, và bị làm thì có thể kiện được không ? Người thứ ba tướng này lại không nhận mandat và thư bảo đảm, cũng không tiếp khách tại nhà. Như thế có phải là một người thâm tướng hiểm không ?

— Gửi thư không bảo đảm thì sự thất lạc không thể biết tự đâu được. Nếu có chứng cớ chắc chắn rằng người coi tướng nhận được thư và tem mà không trả lời, thì có thể đòi tiền lại được. Không tiếp khách tại nhà thì không hề gì, nhưng không nhận thư bảo đảm hay mandat thì quả lại có ý lừa lọc thật. Vậy tốt hơn hết là ông đừng tin.

2.) Đàn bà khi có kinh nguyệt, những ngày đó có nên tập thể thao và có nên sáng, tối uống nước lọc không ? Mũi bóng chữa bằng cách gì ?

— Đàn bà trong mấy ngày có kinh, vẫn tập thể thao được (vận động nhẹ), nếu kinh thường, không có chứng bệnh gì. Nước lọc thì uống lúc nào chẳng được, lúc có bệnh cũng như lúc không. Mũi bóng là do các lỗ chân lông tiết ra nhiều chất nhờn. Rửa bằng tranh, hay nước phèn chua. Xong thoa ít kem hay phấn.

H. V. H, Saigon. — 1.) Gần đây có tin rằng đồng bạc Tàu sụt giá. Sự ấy có ảnh hưởng gì chăng. Tại sao thường có sự sụt giá, cũng như đồng franc của Pháp lúc nợ. Các ngân hàng có quyền lên xuống giá bạc theo ý muốn của họ không ?

— Đồng bạc giấy sụt giá do nhiều nguyên nhân mà nguyên nhân chính là lòng tin của người dùng bới đi. Theo lệ thường, bao giờ số bạc giấy trong một nước cũng có một số trữ kim (vàng và bạc) ngang với 1/3 số giấy làm bảo đảm. Khi trong nước xảy ra khủng hoảng, bạc giấy sẽ mất giá trị, vì nó không có giá trị thật, chỉ có một giá trị theo lệ (valeur fictive) mà thôi. Tựa như bên Đức, sau hồi Âu-chiến 1918, bạc giấy mất giá đến nỗi mua một con dao con có khi phải trả tới 1000 marks (bạc Đức). Chỉ có chính phủ mới có quyền làm thụt giá hay đứng giá đồng bạc, tùy theo tình hình trong nước. Bên Pháp, và hầu hết ở các nước sau cuộc khủng hoảng về kinh tế vừa qua, chính phủ đều thụt giá tiền (dévaluation), vì

Đừng để nước đến tr

Những vị làm việc nhiều quá, lâu ngày tinh thần hao kém, mất hoa, tai lùng b hay chóng mặt. Những bạn thanh niên vì ỷ sức, chơi bời quá độ, nên người thấy có quầng đen, mình mẩy bần thần. Những người đau mới mạnh, tinh thần khô Những vị đã lâu không có con cái, v. v... Xin hãy dùng :

SÂM NHUNG BỔ THẬN TINH

của PHỤC-ĐẢNG DƯỢC-HÀNG 130, Rue

Sau khi dùng xong, chúng tôi đơn bảo đảm

hục-Đ

LƯỢM LẶT

Những người kể chuyện nhà nghề ở Nhật

CÁI nghệ thuật của những người kể chuyện nhà nghề vẫn rất thịnh hành ở Nhật, đến nỗi có thể cạnh tranh với sự phát đạt của nghề chiếu bóng. Những nhà hát trong đó có những người kể chuyện nhà nghề gọi là *Yosé*. *Yosé* là một cái phòng rộng có giải thảm trên sân khấu cũng như trên mặt đất chỗ khách ngồi. Người ta đến đấy nghe những mẩu chuyện ngắn, rồi nghe ca hát, xem nhảy múa và làm trò quỉ thuật. Khán giả ngồi ở mặt đất, trên nệm và những người kể chuyện thì ngồi trên sàn sân khấu. Cũng có một tầng bao lơn, nhưng ở đấy đắt tiền hơn.

Phần nhiều những người kể chuyện là những nhà hài hước hay *Hanashika*. Cũng có những người chuyên thuật những chuyện phiêu-lưu, anh-hùng nghĩa-hiệp hay lịch sử tiểu thuyết ; đó là những *Koshakusi*. Những chuyện của Hanashika kể phần nhiều là chuyện hài hước nực cười và có ngụ ý nghĩa châm biếm sâu sắc. (Câu chuyện bác thợ mộc keo kiết muốn đóng một cái đinh nhưng sợ mòn búa, bèn sai con sang mượn búa hàng xóm — có đáng ở mục này trong một số báo gần đây — là một thí dụ).

(*P. J.*)

◆

Về dịp kỷ niệm bách chu niên nhà văn sĩ Pouchkine, người Nga

CÀNG gần tới ngày kỷ niệm bách chu niên nhà văn sĩ Pouchkine, những nhà xuất bản ở Nga càng hoạt động nhiệt liệt. Báo *Izvestia* viết rằng tổng cộng người ta sẽ xuất bản mười hai triệu cuốn « văn phẩm của Pouchkine » : văn phẩm toàn bộ, văn phẩm lựa chọn, những bộ có xen tranh ảnh, những bộ về phê bình, v... v. Riêng nhà xuất bản Gos zlat là nhà xuất bản của chính phủ đã nhận xuất bản 8 900.000 cuốn, nhưng tới nay hiện mới in được có bốn triệu cuốn thôi. Số sách thiếu kia chẳng biết có sẽ in kịp không ? Người ta phàn nàn rằng những nhà xuất sản giấy không cung được đủ số giấy in.

(*P. J.*)

◆

Nhị bách chu niên nhà làm đàn Stradivarius

THÀNH phố Crémone đã làm lễ kỷ niệm nhị bách chu niên ông Antonio Stradivarius, nhà làm đàn cứ khôi Ý, mất năm 1737.

Về dịp ấy, người ta có khánh thành một cái đài kỷ niệm xứng đáng với công trạng ông, và một cái tượng nhỏ đặt ở phía giữa công viên.

Những danh cầm ở Âu-châu và Mỹ châu đã đến đấy hòa nhạc : bằng những cây đàn danh tiếng ở Crémone xuất sản ra.

Một phần tiền thu được về cuộc hòa nhạc ấy sẽ dùng để xây tượng một danh cầm khác ở Ý, ông Claude Monteverde, cũng sinh ở Crémone, năm 1567.

(*P. J.*)

◆

Sản xuất aluminium

NGƯỜI ta dùng aluminium mỗi ngày một nhiều và hiện nay thứ kim khí ấy rất thông dụng để làm nhiều thứ đồ vật.

Chính nước Pháp đã phát minh ra thứ kỹ nghệ bằng aluminium.

Nhưng sau khi đã đứng đầu khá lâu, hiện nay nước Pháp chỉ còn ở hàng thứ năm thôi, với 16.000 tấn sản xuất hàng năm.

Mỹ 45.000 tấn, Nga 24.000 tấn và Gia-nã-đại 17.500 tấn.

(*P. J.*)

◆

Những khoảng đường dài nhất mà xe lửa không đỗ

BÁO *Chronique des Transports* có đăng tin rằng nước Anh đã chiếm cái kỷ lục về những khoảng đường dài nhất mà xe lửa không đỗ.

Đứng đầu có khoảng đường xe lửa của công ti L. N. E. R. dài 632 cây số, từ Londres đến Edimbourg... Rồi đến công ti L. M. S. E. với khoảng đường từ Carlisle đến Euston : 481 cây số.

Những đoạn đường ở lục địa châu Âu gần nhất với những kỷ lục trên là đường Paris — Liège (364 cây số), rồi đến đường Paris — Nancy (352 cây số).

Đoạn đường từ Pittsburgh đến Crestline (304 cây số) là khoảng đường dài nhất mà xe lửa không đỗ ở Mỹ.

(*P. J.*)

◆

Rượu trong máu

LÀM cách nào để chứng thực rằng một người cầm lái ô-tô đã say rượu khi xảy ra tai nạn.

Ở Đức người ta bắt thử máu tài xế ô-tô mỗi khi xảy ra tai nạn mà người ta nghi là do bác tài đã say rượu gây nên.

Theo phương pháp ấy, giáo sư Wiethold giám đốc Y-học viện ở Kiel, đã nhận xét ra những điều sau đây.

Khi máu có chứa hai phần nghìn rượu thì tài xế không có thể lái xe được, và có khi chỉ một phần nghìn cũng đã đủ nguy hiểm cho tài xế.

Vả lại cứ theo những cách tính của ông thì một người bình thường 75 cân có 0.6 phần nghìn rượu trong máu hai giờ sau khi đã uống một lít rượu bia hay nửa lít rượu vang.

Số rượu ấy lên 1.2 phần nghìn nếu uống hai lít bia hay một chai rượu vang.

— Câu cách ngôn dạy người ta ăn trái thì phải thế nào ?

— Ăn trái thì phải nhớ kẻ trồng... răng.

— ... ! ?

— Vì không có răng thì ăn không được.

Sau hết, hai phần nghìn khi uống ba lít rưỡi bia hay hai chai rượu vang.

(*P. J.*)

◆

Henri IV và Napoléon

KHI người ta qua thành phố Paris, trên Pont-neuf và nhìn tượng Henri IV cưỡi ngựa, có ai biết rằng tượng ấy có chứa ở trong pho tượng bán thân Napoléon 1er không ?

Khi quân lính Bourbons trở về Paris sau khi Napoléon bị đổ, thành phố Paris định dựng lại tượng Henri IV mà cuộc cách mệnh đã phá hủy đi. Nhà tạc tượng Quesnel, được ủy đúc pho tượng Henri IV cưỡi ngựa, là một người rất mến ông Bonaparte. Ông định thờ kính một cách bí mật vị hoàng đế mất ngôi và nhét vào cánh tay phải vua Henri IV pho tượng bán thân Napoléon nhỏ bằng đồng mà hiện nay vẫn còn ở trong ấy.

(*A. F.*)

◆

Một cách thử nước uống

NƯỚC chúng ta vẫn uống có được tinh khiết không ? Dưới đây là một cách thử rất chắc chắn :

Múc đầy một cốc nước mà chúng ta nghi ngờ. Cho vào đấy một nửa thìa cà-phê đường vun.

Rồi phơi cốc nước ấy ra nắng trong ba hay bốn ngày. Nếu trong nước có mầm sinh trùng độc thì những mầm sinh trùng ấy sẽ nảy nở ở trên đường, và ta sẽ thấy màu nước trở nên trắng đục lờ lờ như có rót sữa. Ta chớ nên uống nước ấy. Nhưng nếu dù đã thử như trên mà nước vẫn trong như thường thì đó là nước tinh khiết, ta có thể uống không ngại gì cả.

(*L. du P. J.*)

M. dịch

đến trôn mới nhảy

ắt hoa, tai làng bùng, lưng đau thắt, nhất là
nên người thấy xanh xao vàng vọt, mắt sâu,
h, tinh thần không có, đi đứng không vững.
ùng :

THẬN TINH hiệu « MẸ CON »
HÀNG 130, Rue de Paris — Cholon
ôi đơn bảo đảm sự công hiệu là sẽ giúp cho quý ngài được toại ý.
Phục-Đăng Dược - Hàng 130, Rue de Paris — Cholon

Ngày Nay
Tuần báo ra ngày thứ bảy

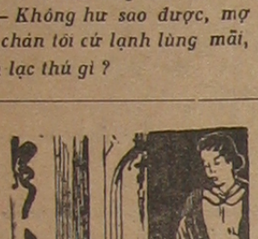
GIÁ BÁO
Một năm 4$20
6 tháng 2.20

TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ
80, Av. Grand Bouddha, Hanoi

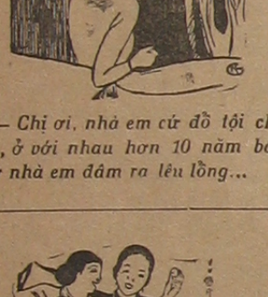
Lỗi nơi ai ?

— Anh lúc này hư lắm ?
— Không hư sao được, mợ ấy đã chán tôi cứ lạnh lùng mãi, thì còn lạc thú gì ?

— Chị ơi, nhà em cứ đổ tội cho em, ở với nhau hơn 10 năm bây giờ nhà em đâm ra lêu lổng...

— Em ơi, không phải lỗi ở đàng nào cả, muốn sống trở lại tuần trăng mật, vợ chồng em hãy uống thuốc BỔ-HẠCH VẠN-BẢO.

Thuốc VẠN-BẢO là cứu tinh của tình yêu, có thứ cho đàn ông, có thứ cho đàn bà.

1 hộp dùng 10 ngày 4p.00
1 hiệp là 4 hộp 15p.00

Tổng phát hành phía Bắc :

VẠN-HÓA

8, Rue des Cantonnais — Hanoi

Tổng phát hành phía Nam :

VÕ-ĐÌNH-DẦN

523, Rue des Marins — Cholon

ĐẠI-LÝ : Mai-Lĩnh 60-62 Cầu Đất, Haiphong, Nguyễn-văn-Đức 11 Rue des Caisses — Hanoi

NHỮNG ANH BÓI SÁNG VÀ MÙ

TRƯỚC KHI nằm xuống, ông già đó còn cố hỏi gặng mọi người :

— Tôi không hiểu làm sao các ông còn tin thằng bói sáng ấy được ? thì lạ thật !

V. mỉm cười hỏi :

— Cụ lấy cớ gì để bảo rằng anh ta nói nhảm ?

Mặt ông già dài thườn thượt một cách buồn bã. Chỉ đặt lên gò mũi cao của ông một cái kính trắng nữa, để thấy ông giống hệt, nhưng già hơn, một nhà bói Tây đại tài ở Hanoi.

Đôi môi dầy của ông cựa cậy :

— Tôi chẳng cần chứng cớ gì cả ! Nó nói nhảm hay không, tất tôi phải biết. Vì tôi, các ông nghe chưa, tôi là chú nó ! Mà nó lại là... cháu tôi !

Câu này làm cho mọi người phì cười. Và làm cho một người còn trẻ phải lên tiếng. Người đó vẫn nằm giường bên, cạnh bàn đèn, rán xuống chiếu, mắt nhắm nghiền, lả ra như một người hấp hối chết.

Người đó ngồi nhổm bật dậy. Hẳn ốm yếu đến nỗi tôi không tin tưởng rằng hắn còn là người, lại nói rất to được nữa :

— Cái sự tin chỉ là cái lưỡi biếng tử tế của thiên-hạ. Nếu thiên hạ không lười biếng, thì tôi sống làm sao được, mỗi khi, tôi đút giấu một bên tay vào thắt lưng rồi giả vờ làm một anh lao-động thắt nghẹp vì cụt, để xin «secours» (ăn xin mấy ông Tây ? Nếu nó chỉ chịu khó nghĩ một chút thôi : « Ừ nó cụt ! Nhưng sao hôm nọ nó cụt thế kia mà sao bây giờ nó lại cụt thế này nhỉ ? » Thế là tôi đủ bỏ mẹ rồi ! Nhưng mà, đi đêm lắm thề nào cũng có ngày gặp ma cho mà xem !

●

Gồng Cao-mên

Bề chứng rằng « bịp » chỉ là một nghề sống ngắn ngủi, hắn kể một chuyện về « gồng » :

—Thiên hạ đã một giạo nôn nao, rao rực về gồng với ngải. Chỉ vì có mấy anh sống vì gồng. Cả đến chỗ nghiện oặt này, mà cũng gồng !

Chú « chạy », chú «cốc» (ăn mày) thì gồng để phòng khi có vào bóp thì chịu đòn cho khỏe ! Chúng nó phùng mang chợn mắt làm như nó gồng ngay cho mà xem đi giờ ! Cái vì có một anh chàng Bịp định làm tiền chúng nó và rủ rê chúng đi học một anh thầy gồng rất chúa.

«Thày đó chúa vì đâm không thủng đánh mãi cũng chỉ như « tầm quất » mà thôi.

« Xin lỗi các ông chứ, chưa gì mà chúng nó đã như thách nện nhau cả. Giá có gồng, thì chắc phen này « chạy» và « cốc » cứ là như rồi, như rồi !

«Nho nhoẻ vài ba hôm thế rồi tịt hẳn. Có gì đâu, vì ông thày gồng đánh rơi mất gồng rồi, và bị họ đánh cho một trận chỉ còn có chết mà thôi. Thày gồng, thưa các ông tự xưng là có gồng, và nhân một hôm không hiểu Tổ cho ăn lộc làm sao mà lại chịu được năm bẩy búa mà không kêu đau, nên chủ ô-tô người ta thuê tiền tháng để làm một việc gần như «ma-gà bông» nghĩa là : theo xe ô-tô, tranh khách, giữ khách, coi xe và đánh nhau.

«Thày vẫn hết ra lửa, xưng hùng xưng bá ầm ầm. Vì anh nào cũng sợ bóng sợ vía thày, nên thày làm ăn trôi chảy lắm.

«Cho đến khi, thày vấp phải một cái đau. Thày tranh nhau khách với một hãng xe khác. Hãng xe này có « công tôn » mới. Vô phúc cho thày gồng nên thày mới không biết công tôn mới là me-sừ M. vô-địch võ tây ở Bắc-kỳ.

«Me-sừ chẳng nói chẳng rằng, lừ lừ quai cho thày gồng một đấm. Thày ngã lăn quay ra đất. Nhưng ai cũng chắc thày không đau, vì thày có gồng. Vì thấy thày lại nhổm dậy ngay được.

« Me-sừ M. cho ra một đấm thứ hai. Thày lại khuỵu xuống. Lần này không buồn đứng dậy nữa.

« Me-sừ M. phải đến nắm gáy thày để hỏi :

«— Mày có gồng thì phải ! Sao không cho gồng ra đi ? »

«Thày cũng chẳng thèm giả lời. Suýt nữa bọ lại « khen » thày đã gan lại bướng như một đấng yêng hùng máy nước.

«Ái chà ! Thấy mặt thày tái mét, méo như cái bị rách, và mãi mãi mới lúng búng bảo nhỏ me-sừ M. :

«—Lạy bác, em có dám gồng với bác đâu ạ. Bác nóng quá chẳng để cho em kịp phân-trần. Gồng là gồng với lũ đàn em kia chứ. Lạy bác ! » v. v...

●

Anh cụt giả đó vừa nói, vừa làm hiệu khéo một cách lạ. Bằng cái giọng hắn mếu nhại thày gồng, hắn bảo chúng tôi :

— Còn tôi đây nữa, còn cháu ông cụ kia nữa, cứ bịp mãi để làm tiền, thì thế nào có ngày cũng lại : «Lạy bác ạ, vân vân... cho mà xem ! »

●

Cốc tử... tiệt

V. bấy giờ mới lên tiếng. Anh ta có vẻ trịnh trọng :

— Tôi giắt ông đến đây cho ông biết tí tì về Hanoi và nhân thể để ông nghe chính mồm chú một anh bói sáng kết tội anh ta. Rồi tôi sẽ kể cho ông nghe cách «làm tiền» của hắn.

« Làm thày bói, bất cứ Tây, Ta, Tàu, cốt yếu là phải biết tâm lý thiên hạ, nịnh hót thật khéo mà vẫn không phải là nịnh. Những anh mù thì nịnh một cách đáng thương. Anh Tàu thì nịnh một cách cũ kỹ. Cũ kỹ như thế này : một hôm, tôi đưa người nhà vào chơi xem một quẻ vớ vẩn trong nhà một anh Cốc tử tiệt. Thoạt đầu gặp nhau, anh ta đã hót rồi : anh gọi tương tôi : «Mời quan Phán ngồi chơi một tí ! » Và gọi người nhà tôi là quan chủ, vì lão này có vẻ cũ kỹ, nhưng có máu mặt. Mà Phán gì cái thằng tôi, một thằng ngày chạy hai bữa ăn bằng nước bọt ? Mà chủ gì lão đó, một anh con nhà giàu thất học từ thủa biết bò, lại đinh đủ hai trăm phần trăm ?

«Thế mà hắn thích lắm, yên trí mình là quan chủ, dù rằng chỉ là chủ một cái nhà ngói với ít ruộng.

« Thấy hắn thích, mình đành thích theo và ngồi đợi cho Cốc tử tiệt xem cho một ông ăn vận Tây, beo béo, trẻ trẻ vào xem trước chúng tôi. Tôi thấy

hắn gọi người kia cũng bằng quan phán và đoán quả quyết rằng trong ba tháng nữa quan phán thế nào cũng chết.

« Nhưng cũng còn có cách — mong manh lắm — cho quan phán sống nếu ngài chịu lập một đàn cúng 7 ngày, tốn độ mươi chục bạc thôi...

« Sau này, tôi hỏi thăm mới rõ rằng quan phán đó hiện làm việc ở phủ T. Q., tiền lương dành dụm kể có dăm bảy ngàn, nổi danh một thầy cạo giấy là si-no cốt sắt. Quan phán cũng lo lắm, lo sợm người đi, nhưng cái yêu tiền vẫn thắng cái sợ chết. Nghĩa là ngài nhất định ôm tiền mà liều với gời. Ba tháng, rồi một năm đã qua. Quan phán chẳng chết tí gì cả. Chỉ riêng có mấy tháng đầu, vợ con được ăn hơn lên một chút : đáng lẽ một ngày ba bảo chợ thì ông tăng lên thành bốn, để cho nó sướng cái thân trước khi chết, ý giả thế. Và được ông đưa đi xem ciné.

« Quan phán ấy vẫn đi làm như thường. Hôm nào ông thử lại... « phỏng vấn » mà xem ?»

●

Bói mù

V. đã rẻo lưỡi lắm rồi. Tôi phải chiều hắn ngồi nghe hắn kể tiếp, theo cái sở thích của hắn, một khi hắn đã nói :

« Thằng sáng còn thế huống hồ là thằng mù ! Nhưng biết dùng thằng mù có khi lại có ích ghê. Tôi có thằng bạn tên là cả T. Nó càng nhiều con càng trông thấy bà vợ xồ xề thêm ra, càng thích lấy vợ bé. Vợ mải buôn bán, giao cả con cái cho cu cậu, và lúc nào cũng nơm nớp sợ cu cậu lẻn đi chim gái. Có lần cả T. đến nỗi thú với tôi rằng muốn sểnh nhà ra độ nửa giờ, để nhất là vào « nhà thổ » một tí cũng được, để cho nó thay đổi cái đời « ăn kiêng » đi.

« Tôi bảo hắn biện cho tôi hai chục bạc, tôi sẽ có cách kiếm cho cô vợ bé. Nó ừ ngay. Tôi liền bàn cho một cách: giả ốm vờ vẫn trong nửa tháng, mời đủ các ông lang đến. Lấy thuốc nhưng đừng uống. Mà cốt nhất làm sao cho ông lang cuối cùng cũng không hiểu nốt là bệnh quỷ gì cả. Cho bà vợ sợ đến mồm ra rồi. Lúc đó tôi rò lại chơi, bàn đến mồ mả, trong khi cả T. cứ lẩm nhẩm nắm gọi tên ông bà ông vải ra mà lạy van, xin khất vài hôm nữa,không cần nói là khất cái gì.

« Tôi bàn đến mồ mả rồi bàn đến xem bói, mà phải xem một tay có danh tiếng. Anh mù này tôi đã dặn trước cả rồi. Nó sẽ bảo với vợ anh T. như thế này : Năm nay anh bị sao La-hầu chiếu mệnh, không mất của thì tất ốm chết. Có cúng cho giỏi cũng chỉ sống thêm ba năm nữa là cùng. Chỉ còn cách cuối cùng : thế mạng anh T. bằng mạng một người con gái, người còn trẻ đang bị sao Kế-đô chiếu mệnh, nghĩa là cùng đang sống trong một ác vận. Mua người đó về cho « chung hơi hưởng » với T. ít lâu, đợi cho T. khỏi, rồi tháng đôi lần làm sớ tấu lên thiên đình tình nguyện cho thị kia chết thay cho anh T. v. v.

« Chúng tôi làm theo như lời tôi bàn. Chị T. răm rắp tuân theo.

« Nhất là mấy hôm chị lủng về quê kiếm gái Kế-đô. Anh T. thả tiền cho tôi đưa đi hát, sướng như lên tiên.

V. cười ơm lên :

« Thú vị nhất là vợ T. nó kiếm cho cu cậu một con bé thế mạng, xấu như quỷ.

Cô ả lại đẻ được một đứa con, còn anh cả T. ta thì không ốm nữa, nhưng mắc phải một bệnh buồn rũ rượi, chắc là bệnh thất tình.

làm tiền

PHÓNG SỰ của TRỌNG-LANG

(Tiếp theo)

●

Bói Tây

V. nói đến thầy bói Tây bằng một giọng chán nản, sau khi đã nghĩ hơi lâu quá :

« Còn tụi bói tướng tân thời. Họ văn minh hơn, nên lâu hơn. Chả hạn ngay lúc quảng cáo, họ cũng đã lâu rồi. Họ chỉ cần ông gửi cho họ một chữ ký thôi, không hơn không kém, với sáu, bảy hào, đồng bạc Thế nghĩa là họ cho ông

biết, họ thanh minh với mọi người, rằng họ không quen ông, không cần biết ông ở đâu, bao nhiêu tuổi, người xứ nào, hạng người nào. Đối với ông, họ hoàn toàn mù mịt. Thế mà họ gọi được đời cũ, đời hiện tại, những việc bí ẩn, tính nết của ông ta. Ông sẽ cho họ tài ở chỗ đó. Vả lại mất đồng bạc để được người ta nói về mình, còn hơn để nghe người ta nói về người khác, như xem hát, chiếu bóng. Nhưng, thật ra, các ông hiểu chưa ? Ông quên không để ý đến chỗ tiểu tiết này : người ta chỉ cần một chữ ký của ông thôi. Ông lại cần người ta trả lời ông. Tất ông phải biên chỗ ở cho họ. Cái tiểu tiết đó, trong quảng cáo không hề nói đến.

« Thế rồi, dù ông ở đâu xa, Saigon Mên, Huế, chỗ nào cũng đã có « mật thám » riêng của họ đến điều tra ngầm về thân thế riêng của ông, vì họ biết adresse của ông rồi.

« Làm gì mà ông không choáng óc lên, khi họ bảo rằng : chả hạn, năm ấy ông lấy vợ, một nét chữ ngả, bảo rằng ông lấy vợ vì tình, sau khi đã vật lộn với gia đình, hoàn cảnh. Năm nào vợ ông đẻ, năm nào ông đội khăn mới để tang người nhà, cả ngày nào ông buồn, ông vui, ngày nào ông .. đầy bụng nữa.

« Khi đã choáng óc rồi, họ mới xưng xưng lên rằng : ba năm nữa ông ốm nặng, hay là sẽ gặp một sự chẳng lành. Quá khứ họ đã biết rõ thế, tất tương lai cũng vậy. Nhưng chớ lo : ông chỉ phải mua của họ một cái cẩm nang dạy ông cách tìm sự lành, tránh sự ác. Ba đồng cho đến mười đồng !

« Họ không sống vì đồng bạc xem chữ ký đâu ! Họ sống vì cẩm nang kia. Ví dụ họ không thể điều tra được về thân thế riêng của ông, thì họ cũng chỉ đành dựa vào mấy quyển sách Tây dạy xem tướng chữ mà tán phét vậy. Chả hạn chữ ngả về bên phải, toàn thể nó tươi tắn, rộng rãi thì mấy mà ông chẳng là người đa tình, lãng mạn, quảng đại, nhưng hơi mềm mại như đàn bà một chút. Giấu chấm chữ i của ông thấp và béo thì mấy mà ông chẳng là người vật chất, và trái lại, ông là người thông minh, đài các, nếu nó lên cao và thiên về bên phải.

« Còn vô số nữa : nào là chữ ký soáy tròn ốc, tròn trùng trục, thẳng tắm tắp, có gạch ngang hay không có gạch.

« Chả cứ sách Tây, đến sách Ta, vài xu một quyển, cũng nói đến đấy.

Giọng V. đã vui vẻ :

« Đã có lần, một anh bói Tây đã làm một việc lạo đến như thế này thì thôi : có bốn anh cùng ở một nhà. họ viết bốn chữ ký, kèm bốn chỗ ở khác nhau, gửi nhờ thầy xem. Chắc thầy còn mải đi đánh bạc, thầy đoán một chữ thôi, và đánh máy những lời đoán làm bốn bản, gửi cả cho bốn anh. Không ai bảo ai, mà sao tính nết bốn anh giống nhau đến thế, giống đến gởi cũng không làm giống nhau hơn được nữa !..

V. cất cao tiếng lên :

« Ông nên nhận điều này : ít khi và có lúc không bao giờ, ông được giáp mặt họ đâu. Có ông thầy lại công bố là lúc nào cũng bận không tiếp khách được, trong khi mặc quần đùi nằm khoèo ở nhà.

« Chỉ vì giáp mặt một tay bắc búa, sẽ sẽ bị lộ lẫy là thường ..

●

Tôi gặp một ông Bói sáng

Ông ấy là ông L. d. T. Tôi gặp ông trong một tiệm thuốc phiện mà ông là chủ. V. đưa tôi đến, đã giới thiệu trước với ông rằng tôi là một anh quých. Cho nên đối với tôi, ông đã có giọng thân mật có lẫn khuyên răn hơn là chào mời.

Ông mặc một bộ áo ngủ, có lẽ chưa có hơi nước lâu ngang với cái đầu bù, cả cái thân hình còm nhỏm của ông. Ông có vẻ « ma-cô » hơn là thầy bói. Tôi cho ông là « tợn » khi ông khoe với tôi :

— Moa đã chu du thiên hạ nhiều. Đoán trước ngày ông P. Londres chết. Moa biết Londres, vì moa thích đọc phóng sự của « lúy », nhất là quyển « Au Bagne ». Thế vous đã nghiền cuốn đó chưa ? Nên đọc lắm, để biết... ô la la, pas mal de choses ! (vô số việc). Rồi moa, từ Nam chí Bắc, nắn nót xem xét, từ tay một tên ăn cướp cho đến một quan mười. Chỗ nào moa cũng nói cho họ đến rợn tóc gáy lên. Cái me-sừ đội có ô-tô chẹt phải người ở H. P. dạo nọ, vous biết chứ ? Lúy lên đây xem tướng của moa, moa cho một cẩm-nang bảo trước cho biết ngày xảy ra tai nạn để mà tránh. Lúy cậy lúy là Tây, cho nên ít cần. Lại còn những anh đánh cá ngựa, mua vé xổ số nữa. Trong cẩm nang moa dặn cả cho ngày nào, giờ nào nên mua vé...

Đến chỗ này, ông dừng lại, để nhẩy tót sang đầu đề khác. Ông ủa là ma-cô thật rồi :

« À này, vous có thích các « chinoi-series » (khách-khiếc) không? Chắc là thích chứ gì ? Trông mặt mũi vous trẻ trẻ và lơ-mơ thế chắc phải là khách phong-tình lắm? Lại đây, nhưng phải ban ngày mới được. Moa có sẵn mấy ả-múi, con nhà tử tế trăm phần trăm, hay đến chơi với ma chose (chỉ vợ ông). Các « en » nề moa ghê, và sont très douces (hền lành lắm)... »

Ông L. d T. ngảnh mặt lại, nhe ra bộ răng, màu súc-cù-là :

« Voilà vợ moa ! »

Tôi nhìn thấy một người đàn bà, lò rò như một người chết rét, giữa mùa nực, và lúc nào cũng như người sắp nổi cơn ho, nhưng cố nhịn lấy được.

Trong thiên « đàn bà nghiền », tôi đã nói đến người đó rồi : chính là cô giáo H. N., một gái giang-hồ già.

Không có cập vợ chồng nào, trên mặt ủa đất cũ này, lại đẹp đôi hơn vợ chồng ông bói sáng này nữa.

Trọng - Lang

(Còn nữa)

Của H. N. Hân

Khôn

X. X. — Mai tôi lên Hà-nội, bác có gửi mua gì không ?

L. T. — À có, bác làm ơn mua hộ tôi vài ki-lô nhật trình.

X. X. — Bác mua để gói ?

L. T. — Không, mua để xem đàn đấy chứ, vì tôi tính ra mua năm đấu hơn mua ki-lô nhẹ ra .. dại gì...!

◆

Kiêng

THẦY GIÁO — Toe, hôm qua tôi đã bảo anh về hỏi thầy me anh tên là gì để tôi vào sổ « livret », anh đã hỏi chưa ?

TRÒ TOE — Thưa thầy, con có hỏi nhưng thầy con bảo : thầy con trước cũng đi học mà không có ông thầy học nào hỏi tên tục bố thầy con cả. Thầy có cho con học thì cho, không thì thôi. Chứ khua lên cúng cơm của thầy me con ra thì nhất định thầy con không nói !

◆

Lý luận

ÔNG CHỦ — Một tháng ba mươi ngày, tôi để ý đến 29 ngày anh đi rễ giờ.

NGƯỜI LÀM — Thưa, ông nói thế thì sai ạ, nếu ông để ý cẩn thận thì tôi đi chậm chỉ có 26 ngày, vì còn 4 ngày chủ nhật ông cho tôi nghỉ cơ mà !

◆

Đánh thức

Này, thằng nó này, nhà mình chẳng có gì, nhưng ngoài họ vẫn bầu cho là có. Tôi xem ý nhiều đứa dòm dỏ, lắm đấy. Không có chiều nay thằng nó lẻn lỉnh mua cái đồng hồ đánh thức phòng khi đêm hôm lúc mình ngủ say có đứa nào dình mò thì đã có nó đánh thức.

◆

Của T. Phong

Tiền định

A — Hớp uống, miếng ăn đều có tiền định.

B — Không đủ tin.

A — Khoa bảo cử vừa rồi ông Trần bá-Vinh mãn hạn, xin tái cử. Tôi đến chơi nhà ông lý toét, thấy ông gieo quẻ rồi reo to : « ông Bính sẽ thắng vì Bá-Vinh là « bính vu». Nay đã ứng nghiệm, trước khi tôi không dám nói ra sợ lộ thiên cơ, ăn nhau cái số.

◆

Của N. Q. Minh

Lý toét trả thù

BÁ ÊCH — Kìa, cụ lý ra tỉnh đấy à.

L. T. — Phải tôi ra bỏ cái thư.

— Sao cụ không bỏ vào thùng thư ở trạm làng.

— Tôi biết lắm, nhưng tại cái thằng cai trạm nó không đong thóc của ba chán thì tôi không bỏ thư vào thùng của nó nữa cho nó biết tay

Thì cũng thế

CAI NGỤC — Tôi nhắm. Đáng lẽ ông được tha trước đây một tuần lễ kia.

TỘI NHÂN — Ồ, nhưng không hề gì. Bận sau ông bớt đi bảy ngày giam thì cũng thế.

◆

Cá cắn

Người đi câu thấy một cậu bé lại xem, liền hỏi :

Hồ này nhiều cá không, em.

— Ui chà ! nhiều lắm cơ !

— Câu, nó có cắn không ?

— Ông đừng sợ, Ở đây, cá không cắn ai đâu, ông ạ

◆

Của T Hưng

Vào được không cấm

Cồng sở thí nghiệm cheo cái bảng viết một hàng chữ nôm : « cấm không được vào ». Lý Toét đọc xong và nghiễm nhiên vào xem. Vào đến nơi ông chủ hỏi : anh có đọc cái bển ngoài kia không mà dám vào.

L. T. đáp — Dạ, tôi có đọc ạ.

Ông chủ, giọng gắt — Thế sao anh còn vào đây ?

L. T. giọng gắt — Bẩm tôi đọc thấy hàng chữ nôm : « vào được không cấm » nên tôi mới dám tự tiện.

Chương trình

Này bác, thằng X. ra tranh cử, chương trình của nó thế nào ?

— Chương trình của nó ấy à. Có mồm ăn nhưng không có mồm nói.

◆

Của N. Bao

Giấu tuổi

Chị Hồng này, năm nay chị bao nhiêu tuổi rồi nhỉ ?

Hồng giấu tuổi và kiểu cách trả lời:

— Em đã trông thấy tất cả 19 lần xuân rồi ạ.

Có bạn liền hỏi :

— Thế chị có thể cho em biết mắt chị lòa từ bao giờ không ?

◆

Khoe trẻ

Hai bà nói chuyện với nhau. Một bà muốn khoe mình còn trẻ :

— Bà này, hôm qua còn có người nhầm tôi và con gái tôi.

— Nhầm thế nào được. Con gái bà trẻ thế thì làm thế nào có một đứa con tuổi bà !

◆

Đãng trí

Ông B. là một người đãng trí, thường thường ông hỏi ai câu gì, ông không để ý đến câu trả lời rồi ông hỏi luôn câu khác. Một hôm ông, ông hỏi truyện một thiếu nữ.

— Hôm qua cô có bảo tôi cô sẽ đi xem hát buổi tối phải không ?

— Nhưng tôi không đi, vì mệt nên lên giường đi ngủ từ chập tối

— Thế ở đây có đông người không có ?

« Ngày Nay » nói chuyện

(Tiếp theo trang 11)

yêu, cô có thể nhờ luật lệ gắng buộc người ta được. Vợ chồng chính thức bỏ nhau không phải là dễ, nếu không có nguyên cớ chính đáng. Nhưng trong việc lập gia đình mà vẫn có lòng nghi kỵ thì chẳng còn đâu là hạnh phúc. Một là cô tin bẩn, hai là cô nghi ngờ thì xa bẩn. Cái gì cũng chỉ nửa chừng thì khổ lắm.

Bella Như Nhàn, Thaibinh. — Con gái có nên kẻ lông mày và uốn tóc không. Mặc chemisette và quần short đi phố có đứng đắn không ?

— Tất nhiên nếu lông mày và tóc đã vừa ý cô sẵn, thì không cần phải sửa chữa gì nữa. Nếu không, kẻ một chút và uốn tóc cũng chẳng sao. Chỉ cần kẻ cho đẹp và uốn cho khéo, những công việc này cốt để tăng sắc đẹp cho mình, và như vậy phải kín đáo, chớ có thái quá sẽ như hình nhân mà lại xấu. Chemisette và short là lối quần áo thể thao, mặc khi nào cô tập thể thao hay đi xe đạp, như vậy không có gì là không đứng đắn cả. Trừ khi nào cô mặc như thế cốt để khoe khoang hay tưởng chưng diện mới là khó coi.

Bella Như Nhàn, Thaibinh.— Những người quả phụ có nên yêu nữa không ? Ta có nên kết án họ khi họ lại đi lấy chồng không ?

Về vấn đề này thì bây giờ ai cũng đồng ý cả rồi : người quả phụ có quyền yêu và lấy chồng nữa — nếu không là nên — khi họ muốn. Thủ tiết với một người chết khi mà chính mình không còn nhớ thương nữa chỉ là một việc giả dối.

B. N, Hanoi.— Các nhà chính trị (Daladier, Kémal Pacha...) có phải ở trường Luật ra không ? Hay có trường chính trị riêng ?

— Các nhà chính trị ở bên Pháp, nhiều người có học luật và làm trạng sư, nhưng cũng nhiều người không. Có trường dạy khoa chính trị, nhưng không phải ai học trường ấy cũng được làm chính trị. Phải do dân bầu lên làm nghị viên, rồi từ đó bước lên những chức trách khác, vì có tài, thế lực hay mạnh cánh, v. v.

A. S, Hanoi.— Làm thế nào biết rõ được chỉ hướng của mình. Đang theo một môn học, thấy chỉ hướng của mình không phải ở môn ấy, thì có nên bỏ giở không ?

— Đang theo học mà thấy mình không ra môn học đó, thì cũng nên bỏ dở. Nhưng còn cần phải biết rằng sau khi bỏ, mình có thể theo học môn mình thích một cách dễ dàng không, hay có khi can đảm để theo ý thích của mình không. Ông thấy mình thích học môn gì thì theo học môn đó, đấy là theo chỉ hướng vậy. Cần phải suy xét kỹ mình muốn cái gì trước khi làm việc. Suy xét kỹ ông có thể tự biết ông lắm (trừ khi ông không thích cái gì cả — nghĩa là thích lười — thì không kể).

T. S. V. P, Fortbayard — 1.) Paludisme kinh niên đã dùng nhiều Kinacrine, redoquine và thuốc ta không khỏi. Phải dùng thuốc gì tiệt nọc, trong bao lâu — cách uống —cách đề phòng. Thời kỳ chưa khỏi tập tennis rất điều độ có tốt không ?

— Bệnh Paludisme (ta gọi là sốt rét rừng) chữa khó hay dễ là tùy theo căn bệnh. Chỉ có thầy thuốc, và sau khi đã xem xét ông, mới có đủ biết mà chỉ bảo cách chữa cho ông thôi. Tập tennis cũng như tập môn thể thao khác, nhưng không tốt bằng lối tập vận động Thụy-điển, vì lối này là căn bản. Dù tập gì trước hết nên hỏi thầy thuốc.

2.) Đàn bà, trẻ con ngủ gần quạt máy bốn t...ước có hại không ? Tại sao ? Nếu có, phải nằm xa bao thước ?

—Ngủ mà để quạt máy không tốt, vì bị bạt hơi, và có thể bị lạnh trong lúc mình ngủ quên. Tốt nhất là bỏ quạt đi và nằm chỗ thoáng khí rộng rãi.

L. P, Tuyên-quang.—1.) Lúc chập chờn ngủ thường bị như có sức mạnh gì đè chặt cả tứ chi kêu chẳng ra tiếng, là tại sao. Người mình gọi là bóng đè, vậy câu bóng đè có đúng không. Làm thế nào khỏi được ?

— Bóng đè do tại mình ăn no xong đi nằm ngay, dạ dày đè lên gan, nên có cảm giác ấy. Cố nhiên tại trong người không được điều hòa nữa. Vậy nên ăn xa lúc đi ngủ, nằm chỗ thoáng khí và giữ việc tiêu hóa cho tốt.

2.) Trước khi ngủ hễn hay bị dật mãy cả người trưởng như toàn thân mãy cao khỏi mặt chiếu, là tại sao. Theo cách gì biết được?

—Dật người như thế có thể do nhiều nguyên cớ về bệnh, khiến cho bộ thần kinh không được yên. Trước khi ngủ, nên đứng kiễng lên xuống ít lần trên đầu năm ngon chân, ngủ chỗ thoáng, tập vận động, tắm nước ấm nhanh chóng mỗi buổi chiều và sống điều độ.

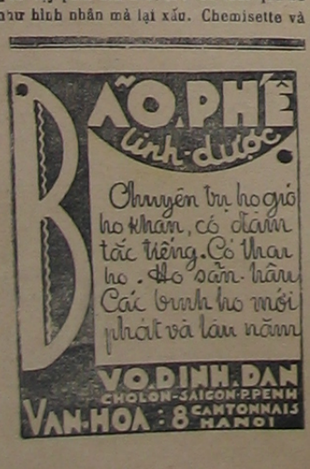
Vũ-bội-Quỳnh, Ninh-bình. — 1.) Muốn đi du lịch ngoại quốc giấy thông hành xin ở đâu Và khi đến nơi, ta có phải trình giấy má gì ở đâu không. Ta nên đi du lịch ở đâu. Chỗ nào có nhiều nơi «danh lam thắng cảnh» nhất, và khí hậu tốt ?

— Người ta, muốn ra ngoại quốc phải xin giấy phép ở tòa sứ (các tỉnh nhỏ) và ở sở mật thám (Hanoi, Haiphong) Nhưng trong tình thế này xin được phép đi du lịch là việc khó. Đến nước nào phải trình giấy má với các nhà đương chức nước ấy nếu họ hỏi. Còn muốn đi đâu là tùy ý riêng mình chỗ nào chẳng có «danh lam thắng cảnh» ? Có ngay ở trong nước ta đây.

2.) Muốn xin đăng vào đội quân khố đỏ ở Hanoi cần phải có những điều kiện gì ? Có phải thi cử gì không ?

— Tôi không rõ điều kiện gì khác, ngoài tuổi, bề cao và sức khỏe. Nhưng trước hết người ta có một lính không đã. Hỏi ở sở một linh, Hanoi.

(Xem tiếp trang 18)

CHỈ GIÙM

Ai mắc bệnh lao

Bệnh ho lao, ho ra máu, ho khúc khắc, ho có đàm trắng, xanh vàng, hôi thối, bịnh nhơn có khi bị hành nóng lạnh, mà đã điều trị thuốc Tây, Nam không dứt, nên nóng thuốc gia truyền của cụ Trịnh hải Long (nội tổ ông đốc học bảo) Thuốc đã cứu đặng muôn ngàn người. Có 2 thứ (thứ 5p. và thứ 3p.50. Ở xa mua thuốc gửi mandat cho ông :

TRỊNH-VĂN-HÀO, Directeur Ecole Villa n. 110 rue Vassoigne Tândinh, Saigon

CÔNG DÂN GIÁO DỤC

LÀNG XÃ

của HOÀNG-ĐẠO

Ta đã rõ những đặc điểm của một làng xưa : thực là một xã hội nhỏ, chật hẹp nhưng chắc chắn, có toàn quyền để tự trị và thống nhất về mọi phương diện.

Xã hội nhỏ ấy rất thích hợp với đời sống đơn giản và đọng lại một nơi của nông dân ở một thời đại bán khai. Bao nhiêu ý nguyện của họ đều được lối tổ chức chặt chẽ ấy làm cho thỏa mãn. Nông dân không có chí phiêu lưu, muốn sống cạnh ruộng nương của mình và cạnh mồ mả của tổ tiên để giữ lấy hương hỏa, thì làng sẵn sàng là một xã hội cho họ được như nguyện. Nông dân chỉ mong được hưởng một cách yên ổn kết quả của công việc cày sâu cuốc bẫm của mình, thì làng đã có sẵn « luỹ » tre chung quanh để ngăn cản trộm cướp, đã có sẵn ông thần hoàng để bảo hộ mùa màng.

Ở bên cạnh những cái lợi rất lớn đối với nông dân, những cái hại của xã hội nhỏ kia không đủ sức đánh đổ lối tổ chức ấy. Cho nên, làng Annam mới giữ vững được nguyên tính trong bao nhiêu thế kỷ.

Và có lẽ, làng Annam bây giờ cũng không khác làng Annam ngày xưa một mảy lông, nếu không có những làn sóng tư tưởng của Thái tây tràn sang Đông-dương. Người Pháp đến đất Annam, lẽ tự nhiên là đem theo triết-lý và chánh kiến của họ. Những ý tưởng mới họ đem theo đó là nguyên nhân của mọi sự thay đổi trong xã hội Annam, và cũng là mầm của sự suy vi của làng Annam xưa.

Trong mớ tư tưởng mới ấy, ta cần phải kể nguyên tắc cá nhân của người Pháp. Một người không phải chỉ là một phần tử của đại gia đình hay của một làng nữa, mà là một người cần phải có quyền để làm người, để làm nảy nở nhân cách riêng của mình. Làng từ đây, cần phải đếm sỉa đến những quyền hạn ấy.

Và lại, thông thương mở mang, nông dân không có thể chỉ biết đến luỹ tre xanh, sống du dú ở cạnh đình làng. Lối tổ chức chặt chẽ của làng mạc không đủ để ứng dụng vào những tình thế mới nữa. Vì thế theo sự tiến bộ tự nhiên, làng mạc phải mất dần những đặc điểm xưa. Một nguyên nhân nữa của sự suy đồi của làng Annam, là ý tưởng mới và tôn giáo.

Đạo Gia-tô đem lại một tín tưởng mới, trái ngược hẳn với tín tưởng cũ của người Annam và thần quyền. Và những triết lý Âu tây, đã khiến nhiều người Annam không thể theo tín tưởng cũ nữa. Do đó ở những làng có người theo học mới hay theo đạo Gia-tô, sự thống nhất về tôn giáo không còn.

Hẳn có người buồn trông thời thế đổi thay và thương tiếc cuộc đời cũ, thương tiếc làng Annam xưa họ cho là đẹp đẽ vì mạnh mẽ và thống nhất. Nhưng cứ bình tĩnh mà suy xét, thì cái làng Annam đẹp đẽ xưa có tiêu diệt, cũng không có gì đáng làm cho ta bận lòng.

Vì cái xã hội nhỏ ấy là một sự trở ngại lớn cho sự tiến bộ. Chính vì làng Annam là một xã hội rất thống nhất về chính-trị cũng như về tôn-giáo nên một số đông dân làng chỉ có cái quan niệm với làng mà thôi. Họ chỉ biết có luỹ tre xanh, có đình làng của họ, ngoài đều là người dưng nước lã cả, không có liên lạc gì với họ hết. Ý tưởng quốc gia và nhân loại vì thế khó mà nảy nở ra được. Tuy rằng không đến nỗi như ở Kabylie, làng này coi làng khác như cừu địch, nhưng những chuyện tranh nhau, đánh nhau giữa hai làng Annam ngày xưa thường có xảy ra. Tình yêu người đồng bào bị cái tình yêu người cùng làng làm phai lạt, đó là cái hại lớn của cái làng xưa. Và nếu không có những cuộc ngoại xâm ở phía bắc luôn luôn đến, thì có lẽ cái tình yêu ấy đã mất hẳn, và làng Annam cũng có lẽ đến như làng ở Kabylie, coi làng lân cận như cừu địch mà thôi.

Một cái hại nữa của sự liên lạc quá mật thiết giữa làng và dân làng là sự trở ngại cho công cuộc di dân, cho sự thông thương, cho sự tiến bộ. Đi xa, tức là bỏ làng, và bỏ làng, đối với người xưa, là một điều xấu, là một sự cực nhục.

Ngoài ra, về mặt quản-trị, làng xưa còn có một tệ hại nữa. Là bao nhiêu quyền thế đều ở trong tay cường hào cả. Những kỳ mục có của, có thế lực, có danh vọng, là chúa ở trong làng. Vì làng tự trị một cách quá đáng ; lệ làng đặt ra phép vua cũng không đổi được, mà ai ra lệ làng ? Chính là bọn cường hào. Nếu kẻ cầm đầu trong làng là người khá, có kiến thức, có công tâm, thì không kể làm chi, nhưng nếu là những người chỉ nghĩ lợi riêng, thì những lạm xảy ra một cách dễ dàng và quá quắt. Một lối tổ chức có thể để những sự bất công như vậy xảy ra, là một lối tổ chức không chu đáo, tự mình làm lội mình rồi.

Dẫu sao, cái làng Annam xưa cũng không sao giữ được mọi đặc điểm xưa. Và hiện giờ, những đặc điểm ấy đương mất dần. Nhưng không phải làng nào cũng mất đặc điểm ấy đều nhau. Việc đó còn tùy theo trình đồ tiến hóa của từng làng của từng xứ, tùy theo sự tiếp súc của dân trí đối với văn hóa mới, tùy theo sự săn sóc của chính phủ riêng của ba kỳ.

●

Tuy nhiên, một điều đáng chú ý đến trước nhất, là trong ba kỳ. Trung kỳ là xứ đã giữ được cho làng những đặc điểm xưa một cách nguyên vẹn nhất.

Vẫn như xưa, làng ở trong Trung là một xã hội tự trị về phương diện chính trị và phương diện tôn giáo. Vẫn như xưa, phàm những việc gì trong hàng xã, dân cứ thoả thận với nhau rồi lập thuận định gọi là « hương ước » để thi hành ở trong xã. Vẫn như xưa, dân làng chỉ kể dân bộ hay là nội tịch, còn ngoại tịch thì không được dự vào việc làng.

Cũng lại vẫn như xưa, dân làng chia ra làm hai hạng : tráng đinh và kỳ mục, và kỳ mục vẫn là số người cầm quyền quản trị.

Kỳ mục lại phân ra làm hai hạng, làm nhân viên cho hai ban quản trị, một ban gọi là Hội đồng Hương Chức, một ban gọi là Hội đồng Đại-hào-mục.

Đại hào mục không phải là do dân làng bầu cử lên. Họ là những quan lại hưu trí, gọi là Hào mục, những bậc tuổi tác trong làng, gọi là Kỳ lão, và các vị trưởng họ, gọi là tộc biểu. Ba hạng này họp nhau lại thành Hội đồng Đại hào mục và cầm thực quyền ở trong làng. Phận sự của họ là chỉ bảo các hương chức, giúp họ giữ việc trị an và giữ phong tục trong làng cho được nguyên vẹn ; mỗi khi có việc gì hệ trọng quan thuộc đến làng, là họ có quyền giải bày ý kiến.

Các hương chức là những người thay mặt dân để làm việc làng, và vì thế, do dân làng bầu cử hoặc dẫn cử. Trước hết có lý trưởng, rồi đến phó lý và ngũ hương, là hương bộ, hương kiểm, hương bản, hương mục và hương dịch. Tất cả gọi là Hội đồng Hương Chức và chuyên giữ việc thừa hành.

Lý trưởng thì do dân làng bầu lên, nhưng chỉ những người chính quán và nội tịch, mới được đi bầu. Còn phó lý và ngũ hương thì không phải do dân bầu cử. Mỗi khi khuyết, lý trưởng chỉ nhóm hội đồng dịch mục (cả hai hội đồng hương chức và hội đồng đại hào mục họp lại một) rồi làm tờ lẫn cử một người trình quan trên duyệt y.

Lý trưởng, xem như vậy, không phải là người cầm đầu trong làng như một vị xã trưởng bên Pháp. Lý trưởng chỉ là một viên chức thừa hành, có ngũ hương và phó lý giúp việc, và là một người môi giới giữa làng và chính phủ, vừa thay mặt làng đối với chính phủ lại vừa giúp việc chính phủ nữa, bất cứ về việc gì, hành chính, tư pháp, tài chính, xã hội hay kinh tế. Phó lý giúp lý trưởng làm thư ký, giữ giấy má và thay mặt lý trưởng. Hương bộ làm và giữ đinh bộ và địa bộ, hương bản là thủ quỹ giữ tiền làng, hương kiểm coi việc trật tự và tuần phòng, hương mục kiểm sát các việc đường xá, cầu cống, bắt dân đi làm xâu và công dịch, hương dịch bá cáo cho dân biết những khi có nhóm làng, có tiết lễ, có giấy sức và coi việc vệ sinh chung. Tuy nhiên, trong các xã nhỏ, thì một kỳ mục có thể giữ hai hay ba chức khác nhau được.

(Còn nữa)

Hoàng-Đạo

VÕ-ĐỨC-DIÊN
KIẾN TRÚC SƯ
8 Place Négrier
HANOI — Tél. 77

BUỔI CHIẾU BÓNG ĐẶC-BIỆT CỦA
HỘI TRUYỀN-BÁ QUỐC-NGỮ
9 giờ sáng chủ nhật 3 Décembre
ở rạp Majestic sẽ chiếu :
ATLANTIDE
(Giải thưởng chiếu bóng quốc-tế)
Một phim bí-mật, dùng-dợn và đầm say, một công-trình vĩ-đại của mỹ-thuật thứ bảy do nhà đạo cảnh trứ-danh W. PABST và những ngôi sao *Brigite Helm, Pierre Blanchar, Jean Angelo, Florelle...* tạo nên.
Giá vé : troisième 0p.30 — seconde 0p,50
première 0p.60 — fauteuil 0p,70 — loge 0p,90

Luthart
57
Rue du Chanvre
HANOI
Violons
Banjos
guitares
Mandolines
Cordes harmoniques
Accessoires

TIN VĂN... VẮN của LÊTA

TRONG cuộc chiến tranh hiện giờ ở Âu Châu, có hai hạng chiến tướng.

Một là những tướng soái điều khiển quân lính ở ngoài trận, gần đạn lửa và nguy hiểm.

Một hạng nữa đánh trận ở... các hàng cà-phê.

Đó là những cụ già. (Hoặc những cụ không già nhưng cũng quá tôi.)

Rồi đánh trận của họ cũng kịch liệt lắm.

Cũng tấn công, cũng bổ vây, và điều binh khiển tướng.

Nhưng chiến trường của họ là những tấm bản đồ mà nhà hàng sẵn sửa để chiều khách. Còn tướng tá, binh sĩ và khí giới là những mẩu giấy, những chiếc tăm, cái đanh ghim, chiếc ngòi bút hoặc những que diêm.

◆

Hai ba cụ (hay nhiều hơn) xúm quanh một cái bàn.

Thế rồi tiến lên, pháo binh! Tiến lên, kỵ binh! Tiến lên, bộ binh!... Phi cơ từ chỗ này sang chỗ này... Trái phá, bom, nổ liên thanh. Trong lúc các mặt thủy các tầu nổi, tầu chìm đều phải theo một mệnh lệnh hùng dũng...

— Các mặt phải liên lạc chặt chẽ, trung tâm vẫn giao thiệp được với các nơi quan yếu... Được lắm — Tôi cho ba đoàn nữa ập phía ấy, hai toán công kích toán địch quân phía nọ... Bên kia, phi cơ đã làm những việc mở đường trước — Cho đại-đội này thẳng xông đến nữa, thế là xong việc: đại thắng về phần quân ta...

◆

Họ đỏ tai lên và cau mày lại. Những ngòi bút, đanh ghim và que diêm bị đổi chỗ một lúc...

Rồi họ sung sướng xoa tay, tự thưởng một hớp rượu.

Và tin là gây được một chiến công.

Cái lối bàn chiến thuật ở hàng cà-phê này hẳn có nhiều đoạn ngộ nghĩnh.

◆

Trận Âu chiến là một « đầu đề » lớn.

Các báo hằng ngày được dịp nói nhiều.

Nói nhiều nhất là báo *Đông-Pháp*.

Hai anh xe cãi lộn còn được thuật lại trong hơn một cột, kia mà! (Lúc bấy giờ là mấy giờ, anh xe này tên gì, quê quán ở đâu, tuổi bao nhiêu; anh xe kia lý lịch có những gì; nguyên do cuộc cãi lộn làm sao... và cuộc cãi lộn đến bao giờ mới xong? — Không một điều quan trọng nào bị bỏ sót. Và ở dưới, một tư tưởng rất luân lý để kết luận cho bài văn.)

◆

Huống hồ câu chuyện lớn của hằng ngàn vạn người đánh nhau!

Độ nào, *Đông Pháp* còn ra ngày hai kỳ.

Kỳ thứ hai để đăng nốt những bài còn lại ở kỳ buổi sáng.

Và để gọi những điều người ta biết từ hôm trước là tin sau cùng.

Nhưng ta hãy trở lại với... con chó chết của ta.

Tôi vừa nói báo *Đông Pháp* là báo nói nhiều — nghĩa là lắm lời nhất.

Bao giờ cũng vậy, bên những tin Âu chiến thế nào cũng có một bài bàn của ba người.

Không! Của một người, nhưng một người có những ba tiếng.

Đó là cái nhà ông ký tên là Tam Thanh. Nhiều lời là phải.

◆

Lời ông Tam Thanh vừa nhiều lại vừa dông dạc nữa. Trên bài của ông bao giờ cũng có một câu trang trọng, khi mỉa mai, khi giận dữ và bao giờ cũng hùng hồn.

Ông bĩu môi: *Một công cuộc lớn của Hitler!*

Ông cười mũi: *Cái tâm bệnh của nhà độc tài.*

Ông lừ mắt trỏ ngón tay: *Thứ khí giới ấy ngay hiểm cho kẻ dùng.*

Hoặc ông quả quyết hỏi: *Tại sao Anh Pháp tin sẽ thắng trận?*

◆

Người ta nghe câu quát tháo, tưởng sẽ được ông phân giải cho biết những lời bàn chí lý.

Ông không bàn gì hết.

Hay là chỉ bàn theo cái lối sau này. Mục tin tức đăng:

Amsterdam, 19 Novembre, Havas. — *Một tờ báo Hà Lan đăng tin rằng số bị bắt ở Tiệp đã lên tới 50.000 người... Dân Tiệp lấy làm xôn xao về việc chưa biết tên những người bị xử tử...*

Ông Tam Thanh tức khắc nẩy ra nhiều ý kiến.

Ông bàn:

Theo tin của Hà Lan, ở Tiệp, số người bị bắt tới 50.000... Xứ Tiệp ngày nay đang sống trong một bầu không khí khủng bố.

Mục Tin Tức đăng:

Vì trời rét và có tuyết, không quân Pháp Đức không hoạt động được.

Và nhắc lại:

Paris 25 Novembre (tin Pháp). — Ngoài mặt trận hôm qua... hầu khắp nơi thấy có tuyết và rất rét. Vì vậy không quân không hoạt động được, chỉ có ít phi cơ đi do thám...

Hôm qua, ngoài mặt trận, quân Đức lại tiến công ở khu phía đông sông Moselle, song bị pháo binh Pháp đánh lại.

Ông Tam Thanh liền ngẫm nghĩ, rồi bàn:

Tình hình trên mặt trận trong hai hôm vừa qua không có gì quan trọng. Trời mưa rét và tuyết khiến cho không quân của ba nước không thể hoạt động như trước. Trên bộ, Đức dùng hai tiểu đội đánh úp ở phía đông sông Moselle, nhưng bị đánh bại ngay.

Thực là lời bàn... sát chuyện.

◆

Cũng tương tự như kiểu vấn đáp của hai anh chàng dở hơi kia.

— Chào anh, anh đi chơi đấy ư?

— Chào anh. Không! tôi đi chơi đây!

— Phong cảnh hôm nay đẹp đẽ lắm phải không?

— Không! phong cảnh hôm nay đẹp đẽ lắm.

◆

Tuy vậy, trong lời bàn của ông Tam Thanh không phải chỉ có thế. Không phải lúc nào ông cũng chỉ bàn đúng những lời bàn của tin điện.

Thỉnh thoảng ông cũng tỏ ra rằng ít nhất ông cũng có một hay hai ý kiến.

Một thí dụ:

Mục tin tức đăng: *Đại tướng Reichenau mà trước đây vẫn khuyên Hitler làm những việc táo bạo, tỏ ý sợ rằng Bỉ sẽ giúp Hà nếu Hà bị Đức đánh... Đại tướng vẫn nói rằng chắc Bỉ sẽ cứu Hà.*

Tức khắc, ông Tam Thanh bàn: *... Hitler đã quyết định cho quân Đức tràn qua Hà-lan. Chương trình đó được đại tướng Reichenau hết sức tán thành. Ông này quả quyết với Hitler đã biết chắc rằng Bỉ sẽ im lặng không hành động gì, nếu quân Đức kéo vào Hà.*

Không có ý kiến gì thì thôi, chứ một khi ông đã có thì...

Chỉ phiền cho báo *Đông Pháp* và độc giả của báo ấy.

Tòa soạn *Đông Pháp* có vẻ bối rối dữ. Ông Tam Thanh thì nhất định có, ông chép điện tín thì nhất định không.

Độc giả vội chạy đến tìm ông Hoàng hữu Huy.

Ông Huy cũng đang loay hoay... đánh hai cái dấu hỏi.

LÊ-TA

Buổi chiếu bóng đặc-biệt của Đoàn Anh-Sáng

MAJESTIC

Chủ-nhật 10 Décembre từ 9 giờ sáng

1°) FILM EN RELIEF (Phim nổi) Một kỳ-công của khoa chiếu bóng, rất hay, rất mới lạ. Ai nấy đương khao khát được xem

2°) SERGENT X... Một chuyện tình ai-oán? — Không, một tấm lòng trượng-phu. Phim tuyệt hay, bốn năm nay chưa chiếu ở Hanoi, ai nấy đương chờ mong

GIÁ VÉ VẪN HẠ HƠN NGÀY THƯỜNG

Có biếu từ 1 đến 3 vé Tombola Ánh-sáng

Đã có bán tại Đoàn Sở Ánh Sáng số 28 phố Richaud

Mau mau giữ chỗ trước kẻo hết

Sổ quyên giúp bà Tản-Đà

Bản báo vừa nhận được cái mandat 20p.00 của nhân viên hội Trí Thể dục do ông Lê-ngọc-Quỳnh cầm lên, nhờ chúng tôi lĩnh hộ để tặng bà Tản-Đà.

MỘT CHUYỆN LY-DỊ

Ly-dị đau đớn nhất. Thế mà cặp vợ chồng kia phải xa nhau vì chồng không thể yêu vợ, phải coi gia-đình như một nấm mộ đã chôn cả hạnh-phúc đời mình; vợ bị hắt-hủi, sống âm-thầm chờ cái chết để rũ cho xong một nợ đời. « Ly-dị » do Lê-Thanh soạn bà Nguyễn-thị-Thảo đề tựa và xuất-bản tại Hương-Sơn-Đường, 97, phố Hàng Bông, Hanoi. Giá 0p.45, ở xa giá tiền bằng timbres poste, thêm 0p.10 cước gửi thường.

Cùng các bạn gái

Cô Yetta trước đã làm tại tiệm hớt tóc ở Dalat, có bằng tốt nghiệp của Chánh phủ Pháp về khoa tô sửa sắc đẹp đã bắt đầu tiếp các bạn tại

MỸ VIỆN « MA BEAUTE »

6, BORGNIS DESBORDES — HANOI

Sửa lại TÀN HƯƠNG, TRỨNG CÁ, CHÂN LÔNG NỞ và những khuyết điểm khác trên mặt theo phương pháp của bác sĩ Peytoureau tại Paris.

Sửa sang sắc đẹp bằng quang tuyến V. và U. V.

Sửa sang mớ tóc rất cẩn thận.

Ở đây, một nhà tốt nghiệp về khoa hớt tóc và chuyên môn về cách nhuộm tóc bằng dầu hoặc thuốc nhuộm sẽ được hân hạnh tiếp các bạn gái.

UỐN TÓC BẰNG ĐIỆN — SỬA LẠI CÁC LẦN TÓC

SỬA MÓNG TAY và MÓNG CHÂN

Giá đặc biệt cho các bạn gái từ 7 Novembre cho đến 7 Décembre 1939

C'est écrit:

Tôt ou tard vous achèterez des chemises à col BALEINÉ et TRUBÉNISÉ chez votre chemisier spécialiste

THUẬN THÀNH LONG

15, Rue du Riz — Hanoi

Agent à Namdinh:

BAZAR AU BON MARCHÉ

140-142, Paul Bert — Namdinh

ÔNG LANG

của **TÔ TỬ**

B — Khó xử

Nạn nhân: — *Tôi bị ô-tô chẹt đứt cả hai tay, quan buộc thuốc cho không có mẩu chầy nhiều quá!*

Ông đốc tờ: — *Nhưng thế thì ai thò tay vào túi ông để lấy tiền trả công tôi mới được chứ!*

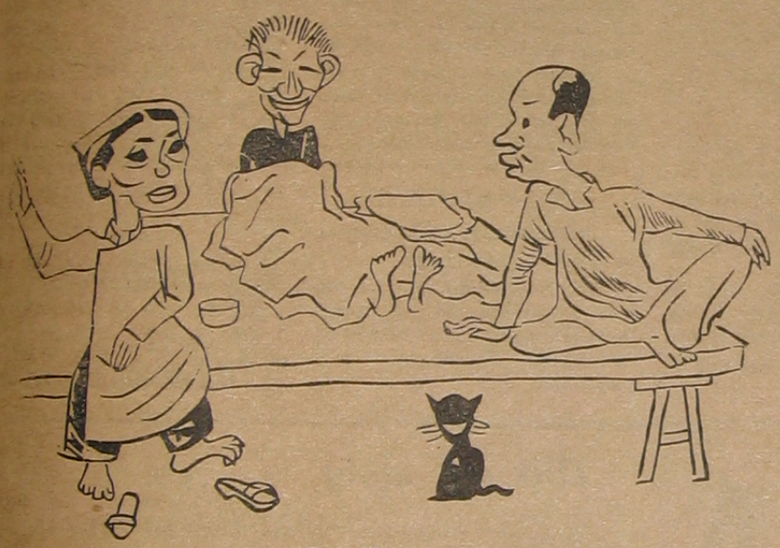
A — Chữa mẹo

— *Ông mắc bệnh loạn óc, mỗi ngày phải nuốt 11 viên đạn, sáng 4, chiều 4, trước khi đi ngủ 3.*

C — Không nói

Thưa cô, cô mắc cái bệnh... mà người ta quảng cáo nhiều lắm ở các báo... Thưa cô... cái bệnh... trùng tên với quả tim một con vật con con lừa mà người ta lại không gọi là lừa!...

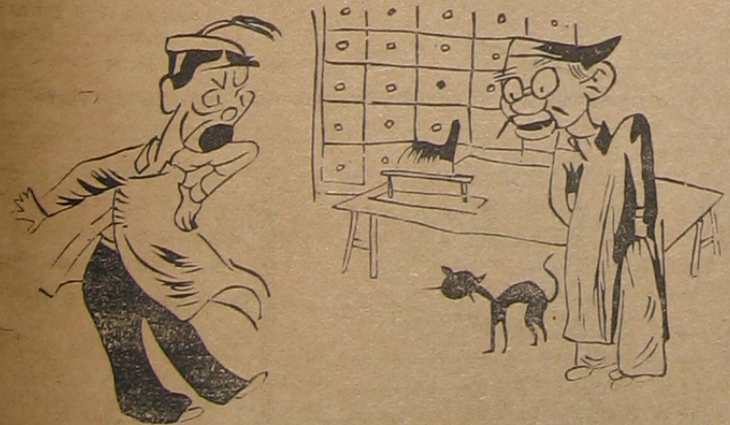
D — May

Ông tính, nhà cháu bệnh đã hơi thuyên. Hôm qua, vừa thấy cái fắc-tuya của ông Đốc tờ đưa đến, bệnh trạng ở đâu lại lên ầm ầm! Thế rồi từ sáng đến giờ, bệnh tự nhiên biến mất, khi chúng tôi nhận được tin ông Đốc tờ mới chết đêm qua.

E — An ủi

Thôi ông đừng phiền nữa! Ai uống thuốc của tôi cũng đến chén thứ ba là chết. Bà nhà ta còn cầm cự được đến chén thứ sáu mới mất kia đấy

F — Không thế thì thế nào?

Vợ bệnh nhân: — *Mày đã cho chồng bà uống nhân ngôn nên chồng bà mới chết!*

Ông Lang — *Khốn nạn, trong giạ dầy và ruột của ông nhiều vi trùng quá không tìm cách cho nhân ngôn vào những chỗ ấy thì làm thế nào giết được vi trùng! thì bây giờ vi trùng vẫn sống mà lại sinh hóa ra nhiều lắm nữa!*

G — Tẩn tiện

Ông đốc tờ bảo ông đốc tờ: *Tôi hình như ốm! anh khám tôi hộ tôi. Tôi không khám lấy, vì tôi tính giá đắt quá.*

OUVERTURE
LE SAMEDI 14 OCTOBRE 1939

CABINE
PROPHYLACTIQUE
du Docteur HỶ
Ancien Interne de l'Hôpital
St Lazare de Paris
Spécialiste des
maladies vénériennes

Ouverture en permanence la nuit de 22 heures à 6 heures du matin

Pour tous soins préventifs contre les maladies vénériennes
(Để phòng bệnh hoa-liễu)

N° 2, RUELLE HỘI-VŨ

Docteur
Cao xuân Cẩm
de la Faculté de Paris

CHUYÊN TRỊ :
BỆNH HOA LIỄU và NỘI THƯƠNG
Khám bệnh tại :
153, Henri d'Orléans — Hanoi
(Phố cửa Đông, cạnh hội Hợp-Thiện)

Sách « Nói chuyện nuôi con » của bác sĩ làm có bán tại hiệu Nam-Ký *phố Bờ-hồ, 17 Francis Garnier, Hanoi.* Giá 0p.35 một quyển

«Ngày Nay» nói chuyện

(Tiếp theo trang 14)

HỘP THƯ

Ái Mỹ và Kim Xuân, Faifoo — Câu hỏi thứ ba : biết vậy và nên xa lánh người đó thôi. Còn muốn điều kia, thì thì nào trong điều lệ P. N Đ có điều khoản về việc ấy mới được.

Đào thích Vân, Phúc yên — Cứ kể hôn nhân ở tuổi ấy là không có giá trị, nhưng bây giờ đến tuổi đúng luật rồi, khi việc hôn nhân ấy kể là có giá trị. Vậy có thể kiện đòi bồi thường được.

Lê văn Đào, Hanoi — Làm giấy trình mất, và xin bản sao ở sở Cadastre et Enregistrement, vì trước kia miếng đất đó thế nào cũng có trong sổ đạc hay văn tự đã trước bạ.

Mme Lan, Hanoi — Xin ở tòa án Hanoi, nếu sinh để ở Hà-nội. Tòa án có thể cho ly dị, nếu chúng cớ về sự ăn ở khổ sở có đủ.

Nguyễn văn Vượng, Sơn-tây — 1.) Không được, vì cô gái hãy còn vị thành niên. 2) Được, không cần phải giấy cản cước.

Mme Q. Hòa Bình — Ngay sau lúc ấy, bà có thưa đòi bồi thường gì không ? Nếu có, tòa án đã định liệu ra sao ? Còn nếu chưa. thì khó lòng, trừ có thể tỏ rõ rằng sự rối động thần kinh do ở vết thương mà ra.

Tân Ngọc, Hanoi — 2.) Có hai cách : chống đỡ ngay lúc ấy, hoặc thưa kiện về sau. Họ không có phép đánh mình vô lý. Sự đó ít xảy ra, vì bao giờ họ cũng che đậy cách hành động trái phép của họ.

Từ Minh Đông, Hanoi — Rất tiếc không thể chiều ý ông được. Ở đây, chúng tôi cứ trả lời theo sự hiểu biết và lý nhẽ của chúng tôi, không vì cớ gì làm khác được.

Quang Cảnh, Gia định 1.) Xem « *N. N.* nói truyện » các số trước, 2.) tập dượt vừa sức mình thôi, không nên cố quá mà có hại.

Cô Ngọc Hồ — 1.) Trả lời nhiều lần rồi, trong mục này (Dùng Paraffine, và ăn nhiều hoa quả, năng vận động, v. v.) 2.) Nếu không thấy lạnh thì không sao — nhưng nên đề phòng sự cảm — 3.) dùng ít thì cũng không hại gì — 4.) Ecole Universelle ở 59 Bd Excelmans Paris XVIè 5.) Dùng acide borique bay muối, hay Bain Œptrex ở các hiệu thuốc

Anh Tuấn Hanoi — 1. Vì lẽ... nhà nước cần tiền ! 2. Chưa có. 3. 4. Công việc không phải dễ, phải có người chuyên môn và học rộng mới được.

T. V. Q Cần thơ. Trước 4, 5 tháng và sau 4 tháng.

Việc tuần lễ

(Tiếp trang 5)

Những công chức nào thiếu sức khỏe để làm việc và không được đủ các điều kiện để hưởng hưu bổng sẽ bị bãi chức. Việc khám sức khỏe sẽ do một hội đồng định đoạt.

Một chiếc máy bay thương mại Nhật trước đây mấy hôm bay từ Tokio sang Bangkok đã ghé qua trường bay Gia-lâm. Máy bay này có mang một bức thư của tổng bộ giao thông Nhật gửi cho tổng trưởng bộ giao thông Xiêm nói về việc dự định lập một đường hàng không thương mại Xiêm-Nhật.

Sách báo mới

— *Dictionnaire Français Annamite* par Lê-công-Đắc, giá 1p.40.

« *HANOI TÂN-VĂN* » tuần báo văn chương và hài hước của ông Vũ-đình-Dy, sẽ xuất bản tại Hà-nội trong tháng Décembre 1939. Báo quán 24 Rue Harmand, Hanoi.

CẦU Ô

— Cần một cô giáo dạy tư buổi chiều từ 5 đến 7 giờ. Hỏi 29 Rue du Coton Hanoi.

Một cuộc thi dịch thơ tây

Hội Trí-Tri Bắc-kỳ (hội chính ở Hà-nội) năm nay lại mở một cuộc thi dịch thơ tây ra thơ ta. Đầu bài là Les Livres của H. de Régnier.

Hạn nộp bài đến 8 Février 1940 là hết. Bài dự thi gửi cho : M. Le Président de la Société d'Enseignement Mutuel du Tonkin, 59 rue des Eventails, Hà-nội.

Thuốc quân và xì-gà

MELIA

Hút êm dọng và thơm ngon

ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN
L. Rondon & Cie Ltd 21, Bd Henri Rivière — HANOI

UỐN TÓC ĐIỆN ĐỦ KIỂU ĐẸP
TỪ 1$ ĐẾN 18$
Bôi thí nghiệm ngay tại Mỹ-Viện trong 5 phút biến bẩn lốt đen Tân nhang. Làm mịn tươi da mặt. Tân nhang không phát lại nữa. Giá 2p.—3p.—5p. một hộp
DA TRẮNG MỊN TƯƠI ĐẸP MÃI 2p. 3p. MỘT HỘP.
Đã xoa hóa chất này, da không khô bạc, nước da mịn tươi mãi. Nhỡ dùng phải phấn kem xấu cũng không hại da nữa.
Tóc dài, rậm tóc đẹp, hung và bạch-kim, tóc rụng, rụng lông gầu, lông mi dài cong, chứng cá (khỏi hẳn, không còn vết thâm, không phát lại) nốt ruồi nơi mặt, đều giá 1p. 2p. 3p. một hộp — Thuốc làm massage (soa nắn). Tóc mọc, giảm má, sẹo, lông mày mọc thêm, vết son trám đen, gầy béo, nở vú (tròn đẹp mãi) đều giá 2p. 3p. một hộp — Nốt ruồi, hột cơm, răng trắng, nẻ da, hôi nách 0p.50, 1p. một hộp. Trị da dăn, nước nhỏ mắt đẹp sáng, đều giá 1p. 2p. một hộp — Thuốc trẻ đẹp lại tươi da xanh tóc (uống) 2p. 3p. một hộp — Dip dao kéo Massosein 20p. mặt nạ cao xu. Máy uốn lông my 0p.90. Máy gọt bút chì — Rất đủ đồ sửa sắc.

MỸ-VIỆN AMY
FONDÉE EN 1936
26, phố Hàng Than — Hanoi

Blouson - Pull'over - Chandail...

Hãng dệt Phúc-Lai đã có catalogue 1939-1940 các hàng mùa lạnh. Áo len, áo sợi, đủ các kiểu, các lối, các màu. Các nhà buôn nên viết thơ ngay về lấy mẫu.

PHUC - LAI
87-89, ROUTE DE HUẾ
HANOI

Thưa quý ông,
Thưa quý bà

Khi sinh nở, lúc thể thao?
Hoa-Kỳ Rượu-Chổi *xoa nào khỏi ngay!*
Tê chân, chảy máu, đứt tay?
Cảm hàn, cảm thử xoa ngay khỏi liền!

Hộp lớn 135 grs. : 0p.60
Hộp nhỏ 75 grs. : 0p.35

Hỏi ở các nhà Đại-lý :
PHÒNG TÍCH « CON CHIM »
Khắp Đông-dương có treo cái biển tròn

GRANDE EXPOSITION

de tissus Anglais dernier cri pour

HIVER 1939

chez **LEMUR**
14, RUE DES CUIRS - HANOI

L'homme difficile y trouvera sûrement son choix

16 teintes lumineuses et transparentes dont 6 nouvelles nuances "Vogue 1940" A, B, C. Brique et D, E, F. Cyclamen

COMPTOIR COMMERCIAL
Agent exclusif
N° 59, RUE DU CHANVRE HANOI

Quần áo dệt CéCé có đủ các hạng

Chemisette — Maillot de bain — Pull'over,
Gilet croisé — Gilet dame — Blouson.
Veston — Slip — Mi-bas sport — Bas
Scout — Chandail — Combinaison enfant.

Mua buôn, xin hỏi hãng dệt

Cu Chung
100, Rue du Coton
HANOI

Vi trùng nào nguy hiểm nhất?

Bệnh Lậu, Giang-Mai, Hạ-Cam đều có những giống trùng rất độc, làm hại thể chất (Mộng, di-tinh, đau lưng, đau xương, rụt gân, Lở loét, v. v...) và nguy cả tinh thần) Nọc độc làm di lụy đến nòi giống. Chỉ có :

ĐỨC - THỌ - ĐƯỜNG
181, ROUTE DE HUẾ - HANOI

Từ phương pháp chữa bệnh cho đến cách chế thuốc là cam đoan chữa được khỏi rứt nọc. Thuốc lậu 0p.60, Giang-mai 0p.70, Hạ cam 0p.30 một hộp, uống một ngày.

Có đại lý ở các tỉnh,

CHERCHEZ-VOUS...

un Fournisseur en gros de Tricots et de

CHEMISETTES

qui vous donnera livraison rapide de vos commandes les plus importantes ?

Adressez-vous à la

Manufacture CU GIOANH
68-70, RUE DES ÉVENTAILS, HANOI — TÉL. 525

Mách giúp

MỖI GIA ĐÌNH NÊN ĐỂ Ý ! KHI HỮU SỰ KHỎI RỐI TRÍ !

Mùa hạ năm nay khí trời rất nóng bức, bịnh « Cảm nhiệt » phát sanh rất mãnh liệt, hiện đã làm cho lắm người thiệt mạng rồi. Vậy trong gia-đình, nếu có người bị bệnh « Cảm nhiệt » sinh hôn mê, làm Kinh, San, Trái, nhức đầu v.v.., hãy nhớ tìm cho được thuốc « BẮC-ÁI TRẦN CHÂU TÁN » thời bệnh trong 15 phút, lành bịnh trong 48 giờ, không nói ngoa.

Nhà hảo tâm muốn cứu giúp đồng bào lao khổ về bệnh « Đau mắt » nên gửi thư và 3 cắt cỏ dán thơ, chúng tôi sẽ gửi tặng thuốc « Nhãn dược » trị độ 50 bệnh nhơn.

BẮC - ÁI
100 Bd Tổng-đốc-phương — CHOLON

Sữa NESTLÉ

Hiệu Con Chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BÁO THẢO CHO CHÍNH PHỦ PHÁP

Hỏi xin không mất tiền quyển sách dạy cách nuôi trẻ của bác sĩ Vidal soạn & hãng NESTLÉ, phố Paul Bert, số 85
HAIPHONG

Rentrée des classes

Vous trouverez à l'I. D. E. O. tous les articles scolaires nécessaires à vos enfants

Articles de bonne qualité leur donnant le goût du travail.
Articles «RECLAME» vous permettant de faire des économies :

Cahier de Brouillon « RECLAME » 100 pages .	0$12
Boîte de 100 copies doubles, beau papier . . .	1.70
Ramette de 100 — — quadrillé multiple . .	1.20
Plumier laqué, couvercle chromos	1.20
Compas sur panoplies : 15 & 4 pièces . .	0$88 & 0.48
Compas plats nickelé reversible double usage . .	1.18
— — — en pochette . .	3$25 — 2.20 & 1.65
Nécessaire scolaire 4 pièces, pochette cuir	0.52

Catalogue des articles scolares sur demande

L'I. D. E. O.

LIBRAIRIE - PAPETERIE **HANOI - HAIPHONG**

POUDRE TOKALON « Pétalia »

SURPRENANTE DÉCOUVERTE D'UN CHIMISTE PARISIEN SPÉCIALISTE DE BEAUTÉ

Une poudre de riz si fine et si légère qu'elle flotte dans l'air. Telle est la surprenante création d'un Chimiste Parisien.

C'est pourquoi la Poudre Tokalon s'étend si régulièrement et si uniformément, recouvrant la peau d'un fin voile de beauté, presque invisible. Il en résulte une beauté paraissant *parfaitement naturelle*. Très différente, en son effet, des poudres lourdes et démodées qui ne donnent qu'une apparence « maquillée », la Poudre Tokalon contient notamment de le Mousse de Crème qui la fait adhérer à la peau pendant 8 heures. Même dans un restaurant surchauffé, jamais votre visage nécessitera de « retouche » si vous employez la Poudre Tokalon. A la fin d'une longue soirée de danse, votre teint sera toujours frais et exempt de luisant.

Agents : F. Maron A. Rochat & Cie
45 Bd Gambetta — HANOI

Sâm Nhung Bách Bổ Hồng Khê

Lấy tinh chất ở cơ quan sinh dục của các loài vật rất mạnh chế luyện với Sâm Cao-ly, Lộc Nhung cùng với các vị thuốc bổ quý giá, nên dùng nó dẫn ngay đến thận và bộ máy sinh dục của người ta làm cho trẻ lại, khỏe ra như người được tiếp hạch, sinh ra nhiều tinh huyết, ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, tinh thần minh mẫn, bền trí nhớ lâu, đại tiện nhuận, nước tiểu trong, khỏi đau lưng, bốc hỏa. Các ông dùng trong 2 ngày sẽ thấy tráng dương cố khí, tinh đặc, trong khi phòng sự không thấy nhọc mệt. Nếu ai có bệnh di tinh, lãnh tinh, nhiệt tinh, mộng tinh cũng khỏi. Đàn bà dùng được huyết tốt, kinh điều ; bà nào có bệnh kinh nguyệt bất điều sinh ra các chứng đau bụng, đau lưng, bốc hỏa, ra khí hư (bạch đái hạ) cũng khỏi. Bà nào nuôi con thì tốt sữa, có chửa thì khỏe thai. Các cụ già đau lưng đau mình mỏi mệt, kém ăn kém ngủ hoặc có bệnh ho, bệnh thở dùng cũng khỏi cả. Trẻ con dùng thuốc này sạch cam sài, hồ tì, tiêu thực. Nói tóm lại tất cả nam phụ lão ấu, nếu ai cần phải bồi bổ sức khỏe thì không còn có thứ thuốc bổ gì hay bằng thuốc Sâm Nhung Bách Bổ Hồng Khê này. Thuốc thơm ngon dễ ăn ; các ông dùng thứ bao sáp vàng, các bà dùng thứ bao sáp trắng. Mỗi ngày ăn 2 viên vào 2 bữa ăn sáng và tối, trẻ con mỗi lần ăn nửa viên nhai chiêu với chén nước chè. Mỗi hộp giá 1p.00.

Thuốc Hồng-Khê số 47

Thuốc « Tráng Dương Kiên Tinh đại bổ thận Hồng-Khê » số 47 chế bằng Hoàng-hoa ngư-phiêu, Hải-cẩu-thận, Tiên-quảng, Sâm Nhung với các vị thuốc vừa bổ vừa ngon. Giúp cho sự giao hợp được theo ý muốn. Giúp cho người đương sự yếu, « bất lực », liệt-dương » được mãn nguyện, dễ thụ thai. Làm cho người vô tình lãnh đạm trở nên người đa tình vui vẻ. Sau khi dùng thuốc này 6 hay là 12 tiếng đồng hồ, có hiệu quả hiển nhiên. Muốn chừng cho những lời nói trên đây, các ông các bà dùng thử một gói 0p.25, sẽ thấy phòng sự mạnh khỏe lâu bền gấp mấy lần thác và sau lại thấy tinh thần minh mẫn không một chút nhọc mệt. Thuốc này chuyên trị bổ thận, kiên tinh, sinh khí, chữa bệnh liệt dương, bệnh tinh mau xuất. Mỗi chai lớn giá 1p.00. Mỗi gói dùng được một ngày giá 0p.25,

Thuốc « Cai Hồng Khê »

Không chịn lần chất thuốc phiện (nhà Đoan đã phân chất), nên ai cai cũng có thể bỏ hẳn được mỗi ngày hết một đồng bạc thuốc phiện chỉ uống hết hai hào thuốc cai là đỏ không phải hút nữa vẫn đi làm việc như thường, thuốc viên 0p.50 một hộp, thuốc nước 1p.00 một chai. Người nào chỉ hết 1p.00, nghiện nặng hết 5p.00, 3p.00 là bỏ hẳn được, nếu sai nhời, xin trả lại tiền gấp đôi.

Thuốc phong tình Hồng Khê

Giấy thép mà buộc ngang trời ! Thuốc Hồng-Khê chữa những người lắng lơ ! **Hai câu Sấm truyền này, ngày nay quả thấy ứng nghiệm, vì hễ nói đến Hồng-Khê thì ai cũng nghĩ đến thuốc lậu và thuốc giang-mai ; ai bị lậu không cứ mới hay kinh niên uống thuốc lậu Hồng-Khê số 39, mỗi hộp 0p.60 cũng rứt nọc, ai bị bệnh giang-mai không cứ về thời kỳ thứ mấy, mới hay đã nhập cốt rồi, uống thuốc giang-mai số 14 cũng khỏi rứt nọc một cách êm đềm không hại cho thận (mỗi hộp giá 0p.60) nên khắp nơi đâu đâu cũng biết tiếng.**

Nhà thuốc HỒNG-KHÊ 88, Phố Chợ Hôm (Route de Huế) — Hanoi

Xem mạch cho đơn, bốc thuốc chén, và có hơn 100 môn thuốc hoàn, tán, cao, gia truyền và kinh nghiệm, chế sẵn đóng hộp, đóng chai theo phương pháp Âu-Mỹ bán khắp cả nước Nam, bán sang cả Tây, Tàu, Ai-lao, Cao-mên, chữa đủ các bệnh nguy hiểm người lớn, trẻ con. Bệnh nào thuốc ấy có đơn chỉ rõ cách dùng tỉ mỉ rõ bệnh căn, hết rất ít tiền mà bệnh mau khỏi. Các thứ thuốc của nhà Hồng-Khê dự Hội-chợ Hải-phòng năm 1937 được quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ ban khen, các báo tây, nam tỏ lời khuyến khích, được thưởng « Bội tinh vàng » và được « Bằng cấp tài năng » tại Hội-chợ Huế. Kỳ đấu xảo công nghệ, mỹ thuật tại Hội-chợ Hanoi 1938 được quan Thống-sứ ban khen và được thưởng « Bội tinh vàng ». Có biên 2 cuốn sách thuốc : Gia-đình Y-dược » và « Hoa-Nguyệt Cẩm-Nang ». Khắp các nơi đều có Đại-lý, mua thuốc Hồng-Khê xin nhận kỹ giấy hiệu Phật 12 tay.

Imp. Thụy-Ký, Hanoi Tél. 869

Le Gérant Nguyễn k. Hoàn